

**Załącznik
do Uchwały Nr XVIII/...../2020
Rady Miejskiej w Mroczy
z dnia 31 stycznia 2020 r.**

**PROGRAM
PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ
DLA MIASTA I GMINY MROCZA
NA ROK 2020**

Mroczka, styczeń 2020 r.

SPIS TREŚCI

Spis treści.	1
Wstęp.	2
Rozdział 1: Podstawowe pojęcia związane z uzależnieniami.	3
Rozdział 2: Środki psychoaktywne i ich klasyfikacja.	5
Rozdział 3: Przyczyny uzależnień.	9
Rozdział 4: Profilaktyka i leczenie uzależnień.	10
Rozdział 5: Cele i zadania programu.	11
Rozdział 6: Ogólna ocena stanu zagrożenia.	13
Rozdział 6.1.: Ogólna ocena stanu zagrożenia.	13
Rozdział 6.2.: Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza.	14
Rozdział 6.3.: Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.	19
Załącznik Nr 1: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2020.	30
Załącznik Nr 2: Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2020.	34

WSTĘP

Podstawa prawna:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.)

Uzależnienie, czyli toksykomania to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji (syntetycznych lub naturalnych, mających szkodliwy wpływ na organizm i psychikę jednostki). W praktyce zaś określenie to używane jest w kilku znaczeniach. Wyróżniamy m.in.:

- 1) Uzależnienie fizjologiczne (fizyczne) to nabyta silna potrzeba stałego zażywania jakiejś substancji odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych (np. bóle, biegunki, uczucie zimna, wymioty, drżenia mięśni, bezsenność). Zaprzestanie jej zażywania (odstawienie) prowadzi do wystąpienia zespołu objawów, które określa się jako zespół abstynencyjny. W leczeniu uzależnienia fizjologicznego stosowana jest detoksykacja, czyli odtrucie. Zaliczamy np.: nikotynizm, alkoholizm, narkomanie, lekomanie itp.
- 2) Uzależnienie psychiczne (psychologiczne) to nabyta silna potrzeba stałego wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, czynione jest to w celu uzyskania efektu natury emocjonalnej – dla przyjemności (powtórzenie poprzednio doznanych pod jego wpływem pożądanых przeżyć) lub uzyskania odprężenia, ulżenia w cierpieniu, złagodzenia złego samopoczucia, której niespełnienie jednak nie prowadzi do poważnych fizjologicznych następstw. Zaliczamy np.: hazard i gry komputerowe, telewizja, Internet, jedzenie, słodycze, kupowanie, praca, nadmierna dbałość o tężyznę fizyczną.
- 3) Uzależnienie społeczne (socjologiczne) wiąże się z zażywaniem środków toksycznych pod wpływem panującej mody lub w grupie ludzi podobnych do siebie, w kręgach młodzieży z tzw. subkultur. Istotą zjawiska jest bardzo silne uzależnienie od grupy, co pociąga za sobą bezwzględne respektowanie panujących w niej zasad i obyczajów. Ponadto osoba uzależniona, w miarę pogłębiania się choroby rezygnuje z ważnych dla siebie wcześniej aktywności, wypada z ról społecznych (utrata pracy, usunięcie ze szkoły, konflikty w rodzinie, zanik zainteresowań, zawężenie kontaktów do grupy narkomańskiej). Następuje najczęściej coraz większa kryminalizacja środowiska, w którym obraca się uzależniony.

Gdy uzależnienie jest słabe lub jest w początkowym stadium to zazwyczaj nie wywołuje groźnych skutków. Doświadczenie społeczne ostrzega jednak nas, że uzależnienie może się pogłębić i spowodować niebezpieczne krótkotrwałe lub długofalowe konsekwencje. Szkody mogą mieć charakter osobisty: zdrowotny, psychiczny, charakterologiczny lub społeczny: odrzucenie, naruszanie spokoju, czy także działania przestępcze. Ludzkość podejmowała w swej historii różnorodne wysiłki mające na celu wyzwolenie się od wielu uzależnień. W miarę osławiania się z różnymi czynnikami uzależniającymi ludzie zmieniają swoją reakcję na nie. Część jest w pełni legalna, inne są ograniczane ekonomicznie poprzez wysoką akcyzę lub inne podatki, pozostałe są zabronione.

Osoba uzależniona od jakiejś jednej substancji, nie zdając sobie z tego sprawy, ma również obniżoną tolerancję na inne środki psychoaktywne. Dlatego tak wielu narkomanów opuszczających ośrodki rehabilitacyjne, po jakimś czasie zostaje alkoholikami. To bardzo prosty mechanizm zwany teorią zastępstwa. Należy też pamiętać o tym, że ta zależność działa też w drugą stronę. Alkoholicy leczący się z nałogu są o wiele bardziej podatni na inne nałogi niż osoby nigdy od niczego nieuzależnione. Sporo narkomanów podejmujących leczenie wyznaje w czasie terapii, że przed sięgnięciem np. po heroinę, wiele lat nadużywali alkoholu.

Rozdział 1

Podstawowe pojęcia związane z uzależnieniami

Alkoholizm - Choroba alkoholowa", "Uzależnienie od alkoholu", "Alkoholizm" - jest to okresowe picie alkoholu w celu doznawania jego działania psychicznego, a czasem także dla uniknięcia złego samopoczucia, wynikające z jego odstawienia. Istotą tej choroby jest więc psychiczne i fizyczne uzależnienie od środka narkotycznego jakim jest alkohol. Uzależnienie psychiczne polega na potrzebie picia alkoholu dla poprawy samopoczucia. Uzależnienie fizyczne objawia się wzrostem tolerancji na alkohol, utratą kontroli nad wypijaniem alkoholem (niemożność przzerwania picia w z góry zaplanowanym momencie) i występującym Alkoholowym Zespołem Abstynencyjnym po odstawieniu alkoholu.

Toksykomania - to stan okresowej lub przewlekłej intoksykacji przynoszącej jednostce i społeczeństwu szkodę, wywołany powtarzającym się zażywaniem środka odurzającego pobudzającego / naturalnego lub syntetycznego. Określenie toksykomanii zostało ustalone przez Komisję Ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia w 1950 roku. Słowo toksykomania pochodzi od greckiego słowa "toksikon" oznaczającego tego, który należy do łuku. Powyższe pojęcie oznacza truciznę umieszczoną w grocie strzały. Znana jest też definicja toksykomanii jako stan zatrucia organizmu wywołany przez stałe przyjmowanie narkotyku lub środków o szkodliwym działaniu na ustrój.

W obrębie toksykomanii charakterystycznej jako skłonności do nadużywania różnych substancji mających określony wpływ na psychikę człowieka można wyróżnić narkomanię, która obejmuje:

- nadużywanie klasycznych środków odurzających/marihuana, heroina, kokaina itp.,
- nadużywanie syntetycznych leków przeciwbólowych/encodal,
- uzależnienie od substancji chemicznych/klej, rozpuszczalnik,
- lekomanię, która obejmuje:
 - uzależnienie od pochodnych kwasu barbituranowego,
 - uzależnienie od leków uspokajających i nasennych,
 - uzależnienie od amin cuchnących/psychodryna/,
 - fenocetynomię/np. tabletki od bólu głowy,
 - uzależnienie od leków przeciwgorączkowych,
 - skłonności do nadużywania używek.

Ostatnia wymieniona forma toksykologii obejmuje swym zakresem nadużywanie alkoholu, tytoniu i innych szkodliwych dla organizmu używek.

Narkomania - słowo to pochodzi z języka greckiego i oznacza "narke" - odurzenie oraz "mania" - szaleństwo. Najbardziej powszechną definicją narkomanii jest ta, którą opracował w 1957 roku Komitet Światowej Organizacji Zdrowia ONZ. W świetle tej definicji narkomania to stan zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowany powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej.

Często występującym terminem jest także LEKOMANIA rozumiana jako skłonność do niepohamowanego, niekontrolowanego nadużywania leków, prowadzi do wytworzenia zależności psychicznej lub fizycznej, bądź obu razem do środków terapeutycznych w wyniku systematycznego lub okresowego ich przyjmowania. Zgodnie z zaleceniami Komitetu Ekspertów ds. zależności lekowej, istniejącego przy Światowej Organizacji Zdrowia używać należy trzech terminów, które określają jednocześnie etapy prowadzące do lekomanii:

- używanie leków - przyjmowanie preparatów medycznych niezgodnie z ich przeznaczeniem lub przyjmowanie bez zaleceń lekarza;
- nadużywanie leków - gdzie pojawia się już zależność psychiczna od używanego środka;
- lekozależność - gdzie obok zależności psychicznej pojawia się zależność fizyczna.

Środek odurzający - substancja naturalna lub syntetyczna działająca na centralny układ nerwowy i wywołująca w nim okresowe zmiany. Bardziej szczegółową definicję znaleźć można w opracowaniu A. Latki i W. Gąsiorowskiego "Narkotyki -podstawowe rodzaje i opis" gdzie środek odurzający określany jest jako: każda substancja, która obniżając lub podwyższając pobudliwość ośrodkowego układu nerwowego, wywołuje przymus stałego jej przyjmowania, zależność fizyczną i psychiczną od działania środka oraz powoduje szkodliwe następstwa dla zdrowia fizycznego i psychicznego.

Narkotyk - to środek odurzający pochodzenia roślinnego lub syntetycznego powodujący w zależności od dawki uspokojenie, zniesienie bólu, odurzenie, euforię lub sen lub według definicji spotykanych w innych opracowaniach: substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, która przyjęta przez żywą istotę, degeneruje jedną lub kilka czynności jej organizmu. Częściej i chętniej używanym określeniem pełniej oddającym istotę problemu jest "środek odurzający", choćby, dlatego, że nie każda substancja posiadająca cechy podane w pierwszej części definicji jest narkotykiem np. alkohol.

Środek psychotropowy - oznacza każdą substancję pochodzenia naturalnego, bądź syntetycznego, działającą na ośrodkowy układ nerwowy, umieszczoną w wykazie środków odurzających a także w wykazie środków psychotropowych ustalonych przez Ministra Zdrowia.

Nałóg - według Komisji Ekspertów przy Światowej Organizacji Zdrowia, odnosi się w swym określeniu do definicji toksykologii. Stan ten charakteryzuje się:

- przymusem używania danego środka,
- występowaniem uzależnienia fizycznego i psychicznego,
- szkodliwym wpływem na jednostkę i otoczenie.

Nawyk - w węższym znaczeniu stan ten charakteryzuje się:

- pragnieniem, czasem bardzo silnym, ale nie przymusem używania danego środka,
- ograniczoną tendencją do zwiększenia dawki,
- ograniczonym uzależnieniem psychicznym przy jednoczesnym braku uzależnienia fizycznego od objawów abstynencyjnych,
- szkodliwym wpływem na daną osobę, ale bez negatywnych następstw społecznych, a i Opieki Społecznej.

Uzależnienie, czyli toksykomania to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji (syntetycznych lub naturalnych, mających szkodliwy wpływ na organizm i psychikę jednostki). W praktyce zaś określenie to używane jest w kilku znaczeniach. Wyróżniamy m.in.:

Uzależnienie fizjologiczne (fizyczne) to nabyta silna potrzeba stałego zażywania jakiejś substancji odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych (np. bóle, biegunki, uczucie zimna, wymioty, drżenia mięśni, bezsenność). Zaprzestanie jej zażywania (odstawienie) prowadzi do wystąpienia zespołu objawów, które określa się jako zespół abstynencyjny. W leczeniu uzależnienia fizjologicznego stosowana jest detoksykacja, czyli odtrucie. Zaliczamy np.: nikotynizm, alkoholizm, narkomanie, lekomanie itp.

Uzależnienie psychiczne (psychologiczne) to nabyta silna potrzeba stałego wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, czynione jest to w celu uzyskania efektu natury emocjonalnej – dla przyjemności (powtórzenie poprzednio doznanych pod jego wpływem pożądanych przeżyć) lub uzyskania odprężenia, ulżenia w cierpieniu, złagodzenia złego samopoczucia, której niespełnienie jednak nie prowadzi do poważnych fizjologicznych następstw. Zaliczamy np.: hazard i gry komputerowe, telewizja, Internet, jedzenie, słodycze, kupowanie, praca, nadmierna dbałość o tężyznę fizyczną.

Uzależnienie społeczne (socjologiczne) wiąże się z zażywaniem środków toksycznych pod wpływem panującej mody lub w grupie ludzi podobnych do siebie, w kręgach młodzieży z tzw. subkultur. Istotą zjawiska jest bardzo silne uzależnienie od grupy, co pociąga za sobą bezwzględne respektowanie panujących w niej zasad i obyczajów. Ponadto osoba uzależniona, w miarę pogłębiania się choroby rezygnuje z ważnych dla siebie wcześniej aktywności, wypada z ról społecznych (utrata pracy, usunięcie ze szkoły, konflikty w rodzinie, zanik zainteresowań, zawężenie kontaktów do grupy narkomańskiej). Następuje najczęściej coraz większa kryminalizacja środowiska, w którym obraca się uzależniony.

Gdy uzależnienie jest słabe lub jest w początkowym stadium to zazwyczaj nie wywołuje groźnych skutków. Doświadczenie społeczne ostrzega jednak nas, że uzależnienie może się pogłębić i spowodować niebezpieczne krótkotrwałe lub długofalowe konsekwencje. Szkody mogą mieć charakter osobisty: zdrowotny, psychiczny, charakterologiczny lub społeczny: odrzucenie, naruszanie spokoju, czy także działania przestępcze. Ludzkość podejmowała w swej historii różnorodne wysiłki mające na celu wyzwolenie się od wielu uzależnień. W miarę osławiania się z różnymi czynnikami uzależniającymi ludzie zmieniają swoją reakcję na nie. Część jest w pełni legalna, inne są ograniczane ekonomicznie poprzez wysoką akcyzę lub inne podatki, pozostałe są zabronione.

Osoba uzależniona od jakiejś jednej substancji, nie zdając sobie z tego sprawy, ma również obniżoną tolerancję na inne środki psychoaktywne. Dlatego tak wielu narkomanów opuszczających ośrodki rehabilitacyjne, po jakimś czasie zostaje alkoholikami. To bardzo prosty mechanizm zwany teorią zastępstwa. Należy też pamiętać o tym, że ta zależność działa też w drugą stronę. Alkoholicy leczący się z nałogu są o wiele bardziej podatni na inne nałogi niż osoby nigdy od niczego nieuzależnione. Sporo narkomanów podejmujących leczenie wyznaje w czasie terapii, że przed sięgnięciem np. po heroinę, wiele lat nadużywali alkoholu.

Rozdział 2

Środki psychoaktywne i ich klasyfikacja

Środki psychoaktywne podzielono na grupy:

- alkaloidy,
- narkotyki i alkohol,
- leki psychotropowe.

Ich wspólną cechą jest to, że zmniejszają lękliwość i napięcie, poprawiają nastrój, dają uspokojenie, relaks, senność. Zarazem środki te zakłócają koordynację ruchową i zmieniają świadomość. Wymienione środki pobudzają aktywność, przedłużają okresy czuwania, przyspieszają procesy myślenia i mowę, zmniejszają apetyt. Równocześnie powodują wzrost niepokoju i aktywności ruchowej, rozdrażnienie i agresywność. Wywołują także zmiany w spostrzeganiu oraz zmianę odbioru rzeczywistości. Niedojrzałość emocjonalna, trudności osobiste i rodzinne tkwią u podłoża wszystkich środków psychoaktywnych, lecz znacznie częściej dotyczy to środków o właściwościach halucynogennych, które działają pobudzająco, wzmagają koncentrację i zdolność spostrzegania. Dla niektórych osób środki halucynogenne są pociągające ze względu na swe właściwości zmieniające rzeczywistość. Uzależnienie od środka psychoaktywnego przejawia się zmianą tolerancji. W celu uzyskania takiego samego efektu działania środka trzeba zażywać coraz większe dawki. Po przerwaniu przyjmowania lub zmniejszaniu ilości środka w organizmie osoby uzależnionej pojawiają się różne dolegliwości, dochodzi do zmian oraz uszkodzeń narządów i układów.

Leki psychotropowe - grupa różnorodnych leków, które działają leczniczo na zaburzone funkcje psychiczne. Do leków psychotropowych zaliczamy:

- Leki psycholeptyczne: przeciwpowieteczne, leki anksjolityczne, leki normotymiczne, leki nasenne i leki uspokajające.
- Leki psychoanaleptyczne: leki przeciwdepresyjne, leki psychostymulujące, leki nootropowe.
- Leki przeciwparkinsonowskie: leki przeciwparkinsonowskie

Pokrewne lekom psychotropowym są substancje zaburzające funkcje psychiczne, tzw. substancje psychozomimetyczne, zwane inaczej środkami halucynogennymi (potocznie halucynogeny).

Leki nasenne i uspokajające

Do oznak zażycia możemy zaliczyć: uspokojenie, słabo lub wyraźnie zaznaczone; lekka euforia; zamazana mowa; niepewny chód; zawroty głowy. Wśród objawów występujących po zażywaniu dostrzegamy: stan uspokojenia, odprężenie, upośledzenie zapamiętywania, przymglone świadomości, zamazane lub podwójne widzenie, utrata koordynacji ruchowej, nudności, zaparcie, suchość w ustach, samopoczucie jak w kacu. U niektórych osób może wystąpić podniecenie i euforia, u innych - wrogość, lęk i depresja. Zaburzenia toku myślenia, utrudnione zapamiętywanie i ocena sytuacji, zaburzona orientacja, osłabienie napięcia mięśniowego, niepokój w ciągu dnia, uogólniony niepokój, depresja, trudności ze snem i skargi na stałe zmęczenie - to także objawy częstego zażywania leków nasennych i pobudzających. Jeśli nastąpi przedawkowanie u pacjenta dostrzega się: powolny, płytki i nieregularny oddech, zwężone źrenice na przemian z nieruchomymi i rozszerzonymi, obniżona temperatura ciała, bardzo niskie ciśnienie krwi, słabo wyczuwalny puls, śpiączka, śmierć. Kiedy leki te zostaną odstawione w ramach kuracji abstynencyjnej zauważamy: koszmary nocne, bezsenność, reakcje paniczne, drżenie, depresja, huśtawka nastrojów, nadwrażliwość na światło i dźwięk, drażliwość, utrata łaknienia i spadek ciężaru ciała.

Halucynogeny

Halucynogeny natomiast zdają się służyć tylko temu jednemu celowi - chęci przeżycia odmiennego stanu świadomości, w którym rzeczywistość podlega groteskowej deformacji. Halucynogeny zaburzają bezpośrednio czynności mózgu. Wprawdzie oznaki użycia są widoczne, jednak wiadomo, że główne efekty polegają na przekazywaniu przez zmysły ubarwionego, a zniekształconego obrazu świata, na spowolnionym upływie czasu i odbiorze najwykleszych obiektów jako wyjątkowych i pełnych znaczenia. Efekty te są fachowo określane jako pseudohalucynacje - jak gdyby kontra nazwie tych środków - bowiem ich użytkownicy zdają sobie sprawę z nierealności przeżywanych wizji. Specyficzność działania halucynogenów na tle innych środków polega na tym, że efekty mogą być różne po każdym przyjęciu środka, a nie tylko w zależności od osoby i dawki. „Zła podróż”, której towarzyszą urojenia o przerażających treściach, może niespodziewanie pojawić się zamiast oczekiwanego przyjemnego odurzenia. Halucynogenów nie uważa się za środki silnie uzależniające fizycznie.

Trzy podstawowe rodzaje narkotyków:

Narkotyki możemy podzielić z uwagi na pochodzenie:

- substancje naturalne
- substancje półsyntetyczne
- substancje syntetyczne

- według kwalifikacji nomenklaturowej (a w tym od rodzaju powodowanego uzależnienia: fizycznego, psychicznego i fizycznego i psychicznego)

1) **Substancje działające opóźniająco na ośrodkowy układ nerwowy:**

Do podstawowych i powszechnie znanych należą: opium, morfina i heroina. Są to ogólnie znane środki pochodzenia naturalnego i półsyntetycznego przetworzenia maku oraz syntetyki z morfiny – barbiturany, leki uspokajające i hipnotyczne.

- OPIUM – wysuszony sok mleczny niedojrzałych makówek maku lekarskiego; zawiera około 25 alkaloidów m.in. morfinę, narkotynę i kodeinę; środek przeciwbólowy i uspokajający; częste zażywanie opium prowadzi do narkomanii.
- MORFINA – alkaloid otrzymany z makówek i łodyg maku, główny składnik opium; farmakologicznie środek przeciwbólowy i uspokajający; jest narkotykiem (częste stosowanie prowadzi do morfinizmu). Morfinista – człowiek nałogowo używający morfiny. Morfinizm – rodzaj narkomanii; nałogowe używanie morfiny; prowadzi do zmian osobowości, spadku sił fizycznych, podatności na zachorowanie
- NARKOTYNA – alkaloid występujący w opium, nie ma właściwości narkotycznych, działa na mięśnie gładkie hamując ich skurcze
- KODEINA - alkaloid występujący w soku mlecznym maku; metylowa pochodna morfiny; środek przeciwkaszlowy, działa także łagodnie uspokajająco i znieczulająco
- HEROINA – farmakologiczny narkotyk; pochodna morfiny; działa przeciwbólowo i narkotycznie 6-cio, 7-mio krotnie silniej od morfiny. Heroinomania – rodzaj narkomanii; nałogowe używanie heroiny
- BARBITURANY – pochodne kwasu barbiturowego; w lecznictwie stosowane jako środki nasenne np. Weronal, Dial, Fanodorm, Luminal; mieszaniny wielu barbituranów ze środkami przeciwbólowymi (głównie z Piramidonem) mają silne działanie przeciwbólowe a osłabione lub zniesione nasenne.
- BARBITURANOWY KWAS – (malonylomo mocznik) związek organiczny, pochodna pirymidyny; ciało stałe pochodne – barbiturany, stosuje się m.in. jako środki nasenne.

Co powodują leki uspokajające i hipnotyczne?

Szerokie zastosowanie w medycynie leków uspokajających i hipnotycznych ma na celu uśmierzanie bólu i wprowadzenie spokoju i harmonii organizmu w przypadkach medycznie uzasadnionych. Ponadto są znacznie mniej szkodliwe i toksyczne w swym oddziaływaniu na organizm niż pochodne kwasu barbiturowego. Także i te środki znalazły swoje miejsce na rynku narkotycznym. Najczęściej spotykane to Elenium i Librium, Diazepam i są znane jako Valium, Relenium, Nitrozepam, Oksozepam.

2) **Substancje pobudzające ośrodkowy układ nerwowy**

Ta grupa środków została podzielona w następujący sposób:

- LIŚCIE KRZEWU KOKAINOWEGO I KOKAINĘ - 0,5 do 1 % wagi liści koki to kokaina, która jest ich podstawowym alkaloidem. Krzewy kokainowe występują głównie w Peru, Chile, Boliwii i Kolumbii. Większość produktów otrzymywanych z koki: liście, pasta, kokaina, crack są silnymi środkami oddziałującymi na centralny system nerwowy, pobudzającymi oraz silnie uzależniającymi. Kokainą określa się produkt finalny otrzymany z przetworzonych liści krzewu kokainowego i jest ona podstawowym alkaloidem znajdującym się w liściach koki. Można ją uzyskać w wyniku ekstrakcji chemicznej. Kokaina białym, krystalicznym, puszystym proszkiem, który ze względu na wygląd bywa nazywany śniegiem. Najczęściej kokainę zażywa się przez inhalację nosową nazywaną "sniffing", które wywołuje natychmiast stan silnej euforii, trwający około 20 minut. Wprowadzana może też być poprzez wstrzyknięcie czasem z domieszką heroiny. Kokaina wywiera silne działanie pobudzające, wywołując objaw upojenia ze stanem dobrego samopoczucia. Eliminuje czasowo zmęczenie i przyczynia się do lepszej koncentracji umysłowej. W krótkim czasie powoduje zakłócanie pracy systemu nerwowego, niespokojne zachowanie, wzrost temperatury ciała, nadciśnienie. Silnie uzależniony narkoman kokainowy narażony jest na stany konwulsyjne z ustaniem prac płuc i serca. Osoby uzależnione oczekują od narkotyku poprawy nastroju, podniecenia oraz zwiększonej sprawności psychicznej i fizycznej. Kiedy odczucia te zaczynają zanikać, pojawiają się inne - odpowiednio "niskie" które są tak różne od poprzednich, że zażywający narkotyk ma bardzo silną motywację, do powtórzenia dawki celem przywrócenia stanu euforii. Osoby próbujące zaprzestać zażywania kokainy często popadają w depresję, z której może je wydobyć jedynie narkotyk.
- CRACK - to odmiana kokainy. Nazwa pochodzi stąd, iż często w czasie palenia substancji słyszalny jest dźwięk podobny do trzasku, pęknięcia (ang. crack). Występuje pod postacią kamyków koloru beżowego, brązowego i białego. W odróżnieniu do czystej kokainy crack nie jest rozpuszczalny w wodzie, a więc nie daje się wstrzyknąć. Pali się go w specjalnej fajce. W czasie inhalacji jest szybko absorbowany przez organizm i już po około 6-7 sekundach dostaje się do krwioobiegu i zaczyna oddziaływać na centralny układ nerwowy. Jego działanie jest krótkie i w związku z tym musi być często palony. Użytkownik odczuwa nagle intensywne pobudzenie wyrażające się w podnieceniu euforycznym, które może trwać ponad 5 minut, po czym następuje uczucie wielkiej mocy połączone

z pożądaniem seksualnym i halucynacjami. Dłuższe zażywanie cracku zakłóca system oddechowy, powoduje utratę wagi ciała i ataki paranoidalne. Jego nadużywanie prowadzi do uzależnienia psychicznego i fizycznego, a przedawkowanie powoduje śmierć. Crack jest bardzo popularną formą kokainy i to z wielu powodów. Można go palić zamiast wachać, co powoduje, że jest o wiele szybciej wchłaniany i szybciej działa na organizm. Narkotyk ten jest również łatwo ukryć i przewieźć, a także jest relatywnie tańszy od innych odmian kokainy. Pasta z koki - jest produktem pośrednim w procesie przerobu liści koki na kokainę. O ile zawartość kokainy w liściach jest stosunkowo niska (od 0,5 do 1 % ich wagi), o tyle pasta może zawierać aż 90-procentowy koncentrat kokainowy, chociaż zwykle ma on niższe, 40-50-procentowe stężenie (produkty z koki - patrz zdjęcia 3 i 1

- KHAT – jest to roślina o systematycznej nazwie *Catha Edulis* popularnie zwana khat. Liście khata od wielu wieków używano do obrzędów rytualnych. Są one żute, a suszone mogą być dodatkiem do herbaty. Pobudza on układ nerwowy, daje energię, ale bardzo szybko uzależnia psychicznie. Działanie jego można porównać do działania amfetaminy. Przedawkowanie wywołuje dramatyczne reakcje przewodu pokarmowego oraz takie objawy jak przy zatruciu alkoholem. Może także dawać zaburzenia psychiczne. W Polsce jest mniej popularny z uwagi na szybkie psucie się liści i rozpad alkaloidów dających odurzenie.
- AMFETAMINY - spośród wszystkich narkotyków, daje najcięższe powikłania zarówno fizyczne jak i psychiczne. Amfetamina jest silnym środkiem pobudzającym i utrzymującym cały organizm w stanie czuwania. W latach 20stych i 30stych stosowano ją jako lek w narkolepsji, próbowano również leczyć nimi depresję, ale ponieważ dawały bezsenność, zrezygnowano z tego zamiaru. Amfetamina może być przyjmowana w różnych formułach - w pigułkach i kapsułkach różnej wielkości. Bywa w postaci płynu. Często występuje też jako biały lub beżowy proszek. Może być brana doustnie lub wdychana w czasie inhalacji. Można ją również przyjmować dożylnie. Czasem jest sprzedawana czysta, ale w sprzedaży detalicznej często łączona jest z glukozą lub laktozą. Na efekty trzeba czekać do pół godziny i utrzymują się one 12 godzin. Amfetamina bywa często łączona z innymi narkotykami - z heroiną albo z barbituranami i benzodiazepinami, które dają "zwolnienie" po "przyśpieszeniu" uzyskanym "dzięki" amfetaminie.
- RÓŻNE SUBSTANCJE I LEKI PSYCHOTROPOWE – przemysł farmakologiczny produkuje dość liczne środki psychotropowe dla potrzeb medycyny na bazie amfetaminy. Jak i w innych, tak i w tym przypadku, znalazły one swoje miejsce nie tylko w zastosowaniu medycznym. Ze względu na ścisłą kontrolę sprzedaży, dla zaspokojenia potrzeb różnych grup narkotycznych, wytwarzane są w sposób nielegalny np.: Ecstasy (substancja aktywna; 3,4-metylenodioksyamfetamina - MDMA) jest syntetycznym analogiem amfetaminy i meskaliny z jednej strony wykazuje działanie stymulujące układ nerwowy (podobnie jak amfetamina), z drugiej posiada właściwości psychodeliczne (podobnie jak meskalina). Często nazwa ecstasy używana jest także w szerszym znaczeniu: w stosunku do innych analogów amfetaminy o podobnym, jednocześnie stymulującym i halucynogennym działaniu (MDA, BDB czy MBDB). FORMY WYSTĘPOWANIA I SPOSOBY: Dawka ekstazy, wynosząca zazwyczaj od 75 do 200 mg i zażywana doustnie zaczyna działać po ok. 40 minutach. Po następnych 30 minutach następuje nasilenie. Działanie ustępuje po kilku godzinach (4-6) od momentu zażycia. Najczęściej spotykanymi postaciami nielegalnej sprzedaży ekstazy są tabletki i kapsułki. Różnych kolorów i kształtów tabletki wyróżniają się wytłoczonymi wizerunkami i znakami (np. ptak, kot, sierp i młot, itp.) lub napisami. Mogą one zawierać również pewne ilości innych narkotyków, najczęściej amfetaminy.

3) Substancje powodujące wywołanie zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego

Substancje określone jako halucynogenne lub psychodeliczne oddziałują zakłócająco na działanie centralnego układu nerwowego. U zażywających wywołuje zmiany percepcji czasoprzestrzennej i wizualnej. Do klasycznego podziału tych substancji na:

- KONOPIE INDYJSKIE - pochodzi z Azji Środkowej. To jedna z najstarszych roślin narkotycznych. Ma ponad 350 nazw. Konopie indyjskie to rośliny jednoroczne, odporne na mróz - bardzo łatwo przystosowują do różnych warunków. W zależności od klimatu i podłoża, na którym rosną, zmieniają ilość występującego w nich psychoaktywnego czynnika uzależniającego - Delta 9 THC. Uprawa konopi indyjskich możliwa jest w różnych strefach geograficznych, a także w warunkach sztucznych. Z konopi indyjskich otrzymuje się właśnie marihuanę. Są to liście i szczytowe części kwiatowo - owoconośne, które po posiekaniu i wysuszeniu mają postać tytoniu lub herbaty. "Trawa" lub żargonowo "maryśka" zawiera od 1% do 5% THC. Miesza się ją z tytoniem, aby otrzymać ręcznie skręcone papierosy o charakterystycznym wyglądzie, tzw. "jointy". Ze względu na znaczną objętość "trawy" jest coraz mniej interesująca dla handlarzy. Innym produktem jest haszysz - zagęszczona żywica uzyskiwana z liści, którą pali się także w postaci "jointów" lub specjalnych fajkach. Efekty palenia konopi indyjskich mogą być odczuwalne już po kilkunastu minutach i utrzymują się nawet kilka godzin.

- LSD-25 - to dietyloamid kwasu lizergowego. Głównym przedstawicielem jest słynne LSD25. Występuje w formie krystalicznej bądź w postaci bezbarwnej cieczy, której obecność łatwo ukryć nasycając ją dowolny nośnik. Stosowany jest doustnie, choć bywa też wstrzykiwany lub palony w mieszance z tytoniem. Bardzo często "odlot" po zażyciu tego narkotyku ograniczony jest do drobnych zmian percepcji, okazuje się przede wszystkim przeżyciem przerażającym. Ten rodzaj narkotyku zalicza się do "schizofrenicznych".
- MESKALINA jest podstawowym alkaloidem psychotropowym występującym w kaktusie peyote. Stanowi ona do 30% wszystkich alkaloidów obecnych w tej roślinie. Jej zawartość w kaktusie waha się od 0,5 do 1,5%. Meskalina jest typową substancją halucynogenną, dwu-, trzykrotnie słabszą niż LSD. Zażywa się ją doustnie, pali bądź wstrzykuje. Nie odnotowano tolerancji lub uzależnienia fizycznego (patrz zdjęcie nr 4). MDA jest syntetycznym lub półsyntetycznym narkotykiem. Wywołuje skutki podobne do tych, jakie wywiera meskalina łącznie z amfetaminą. MDA ma właściwości toksyczne, a nawet może spowodować śmierć. Nie odnotowano, iż następstwem stosowania tego środka jest tolerancja lub uzależnienie fizyczne.
- PSYLOCYBINA jest aktywnym składnikiem grzyba Psilocybe. Ma postać białej krystalicznej substancji. Jej moc można określić jako pośrednią między siłą meskaliny a LSD. Jest najgwałtowniej działającym halucynogenem; reakcja następuje po około 15 minutach od chwili spożycia. Największe natężenie doznań występuje po 90 minutach. Skutkuje od 5 do 6 godzin. Nie odnotowano tolerancji ani fizycznego uzależnienia od tej substancji. Psilocybe jest najważniejszym spośród grzybów halucynogennych, ponieważ jest gatunkiem kosmopolitycznym. Osiemdziesiąt z ponad 140 znanych odmian tych grzybów zawiera substancje psychotropowe. Żyją w glebach oraz na różnych substratach organicznych typu: próchnica, torf, butwiejące drewno, kępy mchu, nawóz. Psilocybe semilanceata, czyli tzw. czapka wolności, jest najbardziej rozpowszechnionym grzybem zawierającym składniki psychoaktywne. Rośnie m. in. na terenach byłego Związku Radzieckiego i w Australii.

W ostatnim okresie doszły kleje, rozpuszczalniki i aerozole, (które jako środki odurzające uzyskały szczególne popularność zwłaszcza w kręgach nieletnich narkomanów, a które z racji zażywania zostały określone mianem środków wziewnych), a także dopalacze.

Dopalacze to produkty zawierające substancje psychoaktywne, które nie zostały dodane do listy zabronionych. Legalne dopalacze mają podobne działanie do substancji nielegalnych i mogą powodować równie tragiczne skutki. Pomimo tego, ludzie nadal po nie sięgają i nadal pojawiają się nowe dopalacze. Większość dopalaczy zawiera substancję silnie stymulującą, która obciąża układ krążenia, powodując przyspieszenie rytmu serca i podwyższenie ciśnienia krwi. Dlatego długotrwałe stosowanie dopalaczy może powodować uszkodzenie serca i naczyń krwionośnych, problemy z oddychaniem, śpiączkę, a nawet śmierć. Dopalacze zawierają substancje wyprodukowane chemicznie lub otrzymane naturalnie (substancje roślinne). Wywołują one euforię u człowieka i dodają energii.

Wpływ dopalaczy na zdrowie:

Dopalacze mają negatywny wpływ na zdrowie zarówno psychiczne, jak i fizyczne. Substancje te wpływają na zmiany w mózgu oraz zmiany w jego funkcjonowaniu. Powodują zniekształcenie otaczającej rzeczywistości, tzw. halucynacje – osoba zażywająca widzi i słyszy coś, co tak naprawdę nie istnieje. Mogą powodować delirium – stan dezorientacji, w którym osoba traci kontakt z rzeczywistością, odczuwa irracjonalny strach, lęk, złość oraz mówi rzeczy, które nie mają sensu dla osoby słuchającej. Delirium może się pojawić nawet po pierwszym zażyciu dopalacza.

Skutki uboczne dopalaczy:

Nudności – to dość częsty efekt używania dopalaczy, szczególnie jeśli osoba korzystająca z tej używki, łączyła ją z innymi narkotykami lub alkoholem.

Mdłości – mijają w momencie, kiedy organizm oczyści się z substancji. Nie można jednoznacznie określić, kiedy ciało całkowicie usunie resztki dopalacza z organizmu, gdyż zależy to od składu używki, a ta bardzo się różni. Dodatkowo, handlujący ciągle zmieniają skład chemiczny substancji, by skutecznie ominąć obowiązujące zakazy dot. substancji szkodliwych. Najczęściej osoby korzystające z używek nie wiedzą, jaki dokładnie jest skład substancji.

Odwodnienie – używanie dopalaczy powoduje, że organy organizmu zużywają więcej energii niż normalnie, co powoduje większe pocenie i wzrost temperatury ciała. Jeśli osoba zażywająca środki nie uzupełni ilości płynów w organizmie może dojść do niebezpiecznego przegrzania.

Dopalacze są dużym problemem w naszym społeczeństwie. Pomimo tego, iż powszechnie mówi się, że są one bardzo niebezpieczne, wielu młodych ludzi dalej po nie sięga.

Rozdział 3

Przyczyny uzależnień

Całkowita identyfikacja przyczyn uzależnień jest trudna. Uzależnienie nie jest zjawiskiem samym w sobie. Posiada szereg uwarunkowań o różnym charakterze od przyczyn zewnętrznych, środowiskowych do motywów psychologicznych włącznie.

Motywacje osób biorących środki odurzające są złożone, można je podzielić na dwie grupy:

- a) pierwotne - pierwsze sięgnięcie po narkotyk to:
 - ciekawość,
 - wpływ kolegów,
 - chęć doznania przyjemności,
 - próba rozwiązania problemów i życiowych trudności,
 - próba uzyskania lepszego samopoczucia,
 - manifestacja swej odrębności.
- b) wtórne - następują po uzależnieniu od narkotyków:
 - przymusowe uzależnienie, głód,
 - chęć rozładowania depresji,
 - chęć eksperymentowania, chęć uzyskania euforii

Cz. Ciekiera wyodrębnił etiologiczne skutki, które zwiększają uzależnienie narkotyczne.

Należą do nich między innymi:

- konflikty w rodzinie, odmienne postawy wychowawcze rodziców,
- obciążenie rodziny chorobami somatycznymi i psychicznymi,
- wysoka tolerancja dla palenia, picia i zażywania leków,
- środowisko melin pijackich, narkomańskich i przestępczych,
- objawy neurotyczne w dzieciństwie, lęk, poczucie zagrożenia, niski poziom tolerancji na frustracje, brak sprecyzowanej hierarchii wartości i celów w życiu.

Wśród czynników warunkujących powstanie nałogów wymienione są również tzw. efekty farmakologiczne, z których najważniejszym jest zdolność niektórych środków do wywołania subiektywnego uczucia zwanego euforią, czyli nadmiernie dobrego samopoczucia. Właściwość ta powoduje, że w krótkim czasie może być osiągnięty względny komfort w postaci odprężenia, spokoju i poczucia bezpieczeństwa. Efekt farmakologiczny zapewnia możliwość ucieczki od stresu, frustracji zrodzonej w warunkach współczesnego życia, przytłoczenia jego tempem, a przede wszystkim napięcia w stosunkach międzyludzkich. Może stanowić on więc pozytywne wzmocnienie skłaniające do ponownego sięgnięcia po środek wywołujący powyższy efekt.

- c) Czynniki środowiskowe - składa się z następujących elementów:
 - środowiska rodzinnego,
 - środowiska szkolnego,
 - środowiska rówieśniczego.

Rozdział 4

Profilaktyka i leczenie uzależnień

Profilaktyka to wszelka działalność zapobiegająca szkodliwym zjawiskom: chorobom, wypadkom, przestępstwom itd., przez zwalczanie przyczyn. Jest to jeden z podstawowych kierunków działania współczesnej medycyny.

Leczenie uzależnień - proces terapeutyczny mający na celu reedukację, resocjalizację, jednostki uzależnionej. Ma w konsekwencji prowadzić do zaprzestania lub zmniejszenia częstotliwości przyjmowania substancji psychoaktywnych, redukcji szkód, powrotu do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie tych jednostek, które wykazywały na tym polu dysfunkcję. Stosowany wobec osób mających problem ze szkodliwym, nałogowym nadużywaniem środków psychoaktywnych.

Nie ma przymusu leczenia, lecz natychmiastowej pomocy lekarskiej wymagają osoby znajdujące się – w wyniku zażywania środków psychoaktywnych – w stanach bezpośredniego zagrożenia życia lub, kiedy stwarzają zagrożenie dla otoczenia. Leczenie uzależnień przebiega w trzech etapach:

- 1) detoksykacji – polegającej na uwolnieniu chorego od dolegliwości będących następstwem zażywania środków odurzających,
- 2) terapii – stanowiącej podstawową formę leczenia i prowadzonej na oddziałach i w ośrodkach stacjonarnych,
- 3) readaptacji społecznej, prowadzonej w warunkach otwartych, o ma pomóc w powrocie do normalnych warunków życia.

10 podstawowych celów profilaktyki to:

- 1) prowadzenie szerokiej edukacji, dostarczającej bogatych i rzetelnych informacji o zjawisku patologicznym, którego profilaktyka dotyczy;
- 2) kształtowanie świadomych konsumpcji;
- 3) kształtowanie umiejętności nawiązywania i utrzymywania bliskich więzi z drugim człowiekiem (zwłaszcza: empatii współdziałania, komunikowania się, słuchania, rozwiązywania konfliktów);
- 4) kształtowanie i rozwijanie umiejętności poznawania i rozumienia siebie (zwłaszcza: samoświadomości, samooceny, poczucia własnej wartości, poczucia kontroli wewnętrznej);
- 5) rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczenie umiejętności różnicowania i wybierania pozytywnego a nie negatywnego stylu życia;
- 6) rozwijanie związków z pozytywnymi grupami społecznymi oraz kształtowanie poczucia odpowiedzialności za grupy, do których jednostka przynależy (np. rodzinę, grupę rówieśniczą, lokalną społeczność, ogół społeczeństwa);
- 7) rozwijanie poczucia odpowiedzialności i uczenia odpowiedzialnych zachowań jako właściwych wzorów do naśladowania przez innych ludzi (obejmujących m.in. styl życia, stosunek do używanych środków odurzających, podejmowanie decyzji ponoszenia za nie odpowiedzialności);
- 8) działanie na rzecz wzbogacenia środowiska rodzinnego, ogólnospołecznego i środowiska pracy tak aby, poprawiło to jakość życia wszystkich jego członków i stwarzało im warunki do zachowania zdrowia;
- 9) kształtowanie przepisów prawnych i norm współżycia społecznego w taki sposób, aby odpowiadały one oczekiwaniom i potrzebom ludzi oraz aby propagowały i wspierały pozytywne style życia;

umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń, dzięki czemu możliwe staje się opracowanie skutecznych strategii przeciwdziałania patologii, bazujących na rzetelnej znajomości uwarunkowań danych zaburzeń.

Rozdział 5

Cele i zadania programu

Określone w ustawie zadania to w szczególności:

Ad. 1. - *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) (uchylony)
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ad. 2. – *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii*

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W/w zadania realizuje się w szczególności poprzez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;

Ustawy regulują następujące kwestie:

- w celu realizacji w/w zadań burmistrz opracowuje projekty gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii,
- gminne programy uchwała rada gminy,
- gminne programy są realizowane przez jednostkę wskazaną w tych programach,
- w celu realizacji zadań, o których mowa burmistrz może powołać pełnomocnika

Burmistrz powołuje gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjującą działania w w/w zakresie oraz podejmującą czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Cele do realizacji w 2020 r.:

Lp.	Nazwa celu	Sposób realizacji	Nazwa miernika osiągnięcia celu	Miernik planowany do osiągnięcia w roku 2020	Uwagi
1	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej	Dostarczenie informacji z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w postaci skondensowanej (<i>plakaty, ulotki, broszury informacyjne</i>)	Liczba kampanii na terenie gminy, obejmujących wszystkie szkoły	2 kampanie 70 % uczniów	
2	Ograniczenie dostępu do alkoholu	Organizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	Liczba szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	1 szkolenie	
3	Zapewnienie działania GKRPA w Mroczy	Finansowanie działalności punktu konsultacyjnego oraz wynagrodzenia terapeutów	- liczba godzin funkcjonowania punktu konsultacyjnego oraz liczba udzielonych porad - liczba godzin terapii indywid. oraz liczba odbytych spotkań - liczba godzin terapii grupowej oraz liczba grup	60 godzin 200 porad 100 godzin 100 spotkań 100 godzin 2 grupy	
		Organizacja szkoleń dla członków GKRPA w Mroczy	- liczba szkoleń	1 szkolenie	
4	Udzielanie schronienia i tworzenie form wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie na leczenie	Liczba sprawców przemocy w rodzinie skierowanych na leczenie	90 % osób będących przedmiotem zainteresowania GKRPA	<i>W związku z uzależnieniem</i>
5	Współpraca przy organizowaniu form wsparcia dla sprawców przemocy domowej	Prowadzenie pogadek oraz akcji edukacyjno - informacyjnych poprzez rozpropagowywanie ulotek oraz plakatów na terenie gminy	Liczba pogadek, akcji edukacyjno – informacyjnych przeprowadzonych na terenie gminy	1 / rok w każdej szkole objęcie 80 % uczniów klas IV-VIII	
6	Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju	Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień połączonego z realizacją programu profilaktycznego	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku zimowego i letniego	10 osób	<i>Z programu na profilaktykę uzależnień</i>
7	Pomoc w zapewnieniu integracji członków rodzin z terenu gminy	Organizacja spotkań z psychologiem, psychoterapeutą, kuratorem dla rodziców i dzieci sprawiających problemy wychowawcze	Liczba otwartych spotkań z psychologiem, psychoterapeutą, kuratorem zorganizowanych dla rodziców i dzieci sprawiających problemy wychowawcze	1 spotkanie w SP w Mroczy i SP w Witosławiu	
			Liczba rodzin objętych wsparciem w zakresie wzmacniania integracji jej członków	90 % rodzin oczekujących wsparcia	

Rozdział 6

6.1. Ogólna ocena stanu zagrożenia

Miasto i Gmina Mroczka jest jedną z gmin tworzących powiat nakielski a liczba jej mieszkańców waha się w okolicach 9 tys. osób, w tym miasto ok. 46,5 %, wieś ok. 53,5 %. Okresy przełomów, przekształceń i transformacji ustrojowych dotknęły również środowiska miasta i gminy. W okresie minionych lat uległo likwidacji wiele zakładów pracy, szczególnie PGR, które dominowały na terenie gminy z uwagi na jej charakter typowo rolniczy. Likwidacja i upadki przedsiębiorczości przyczyniły się do intensywnego do niedawna wzrostu bezrobocia. Przedstawione wskaźniki bezrobocia na przestrzeni ostatnich lat wykazują, że w ostatnim okresie wskaźnik bezrobocia uległ spadkowi do 11 % (*dane dla powiatu nakielskiego*). Prowadzone badania bezrobocia wykazują, że jest ono przyczyną powstawania wielu problemów społecznych, szczególnie patologii. Brak możliwości zarobku środków finansowych powodują biedę, w wielu przypadkach: ubóstwo rodzin, to z kolei staje się powodem szukania metod zastępczych do zaspokajania swoich i rodziny potrzeb. Przestępczość, kradzieże i rozboje indywidualne i w systemach zorganizowanych, brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysu, ucieczka do nadużywania i uzależnienia się od alkoholu i innych substancji odurzających, to tylko niektóre działania osób pozbawionych stałej pracy. W ostatnich latach teren Miasta i Gminy cechuje duża dysfunkcja jednostki i rodziny, która powstaje na skutek niskiego wykształcenia, braku kwalifikacji, zawodowych, braku umiejętności rozwiązywania przez siebie i rodzinę powstających problemów, braku przejawiania skutecznych inicjatyw w pozyskaniu lepszego jutra, choroby fizyczne i somatyczne, niepełnosprawność, uzależnienia. Dysfunkcyjność naszego środowiska potwierdzają dane statystyczne MGOPS. Znaczny procent środowisk korzystających z pomocy społecznej to środowiska dotknięte problemem alkoholizmu oraz innych środków uzależniających.

Tab. A: Hierarchia problemów społecznych

Hierarchia problemów społecznych (pow. 30 roku życia)	
bezrobocie	71%
Wzrost przestępczości	44%
alkoholizm	39%
narkomania	29%
zubożenie społeczeństwa	21%
kryzys rodziny	12%
zanieczyszczenie środowiska	11%
AIDS	6%
problemy mieszkaniowe	4%
kryzys norm moralnych	4%

Alkoholizm i narkomania postrzegane są jako jedne z ważniejszych zagrożeń (trzeci w hierarchii ważności). Gdy dodamy do tego zagrożenie narkomanią (29% wskazań), otrzymamy pełny obraz tego, jak społeczność postrzega problemy związane z uzależnieniami. Przed podjęciem działań profilaktycznych w dziedzinie uzależnień warto jest zadać sobie pytanie, czy młodzież w ogóle dostrzega problemy wynikające z nadużywania alkoholu, a jeśli tak, to jak wysoko plasuje je w hierarchii zagrożeń. Oto tabela wyników:

Tab. B: Rodzaje problemów społecznych

Rodzaj problemów społecznych	Uczniowie byłego gimnazjum	Młodzież ponadgimnazjalna
bezrobocie	73%	73%
zanieczyszczenie środowiska	17%	15%
kryzys rodziny	18%	26%
wzrost przestępczości	30%	26%
alkoholizm	56%	6%
AIDS	22%	36%
zubożenie społeczeństwa	3%	21%
kryzys norm moralnych	5%	21%
narkomania	60%	31%
problemy mieszkaniowe	11%	10%

6.2. Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza

Tab. nr 1: Stan problemów alkoholowych w Gminie Mrocza na dzień 31.12.2019 r.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie w latach	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Do 4,5 %	30	30	29	30	26	27	26	24
Do 18 %	24	25	25	26	23	23	22	21
Powyżej 18 %	20	21	21	22	20	20	20	19

Ustalono maksymalną liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa):

- przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 36; obecnie jest - 21
- przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 14; obecnie jest – 2 (+ 3 ogródki)

Tab. nr 2: Ilość punktów sprzedaży alkoholu na terenie Miasta i Gminy Mrocza na dzień 31.12.2019 r.

	Miasto				Wieś				Razem			
	2019				2019				2019			
	P	WI	W	R	P	WI	W	R	P	WI	W	R
Liczba punktów sprzedaży	14	12	12	14	10	9	7	10	24	21	19	24

Tab. nr 3: Statystyka stałych lub czasowych mieszkańców wg płci i wieku, na dzień 31.12.2019 r.

Wiek	Miasto			Wieś			Razem Gmina		
	K	M	R	K	M	R	K	M	R
0 – 6	135	160	295	180	195	375	315	355	670
7 – 15	212	241	453	296	295	591	508	536	1044
16 – 18	67	82	149	70	90	160	137	172	309
19 – 60	1195	0	1195	1366	0	1366	2561	0	2561
19 – 65	0	1367	1367	0	1596	1596	0	2963	2963
pow.60	494	0	494	479	0	479	973	0	973
pow.65	0	233	233	0	248	248	0	481	481
Razem	2103	2083	4186	2391	2424	4815	4494	4507	9001

Tab. nr 4: Wskaźnik bezrobocia w Mieście i Gminie Mrocza na dzień 30.11.2019 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		Z prawem do zasiłku		Bez prawa do zasiłku	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Obszar wiejski	249	171	41	28	208	143
Miasto	168	116	35	24	133	92
Ogółem	417	287	76	52	341	235

Stopa bezrobocia: Polska – 5,1%; Woj. Kuj. - Pom. – 7,6%; Powiat Nakielski – 10,1%
(dane podane przez PUP w Nakle nad Notecią).

Tab. nr 5: Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Straż Miejska)

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość interwencji							
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	Porządek i spokój publiczny	88	62	63	66	52	51	21	36
2.	Awantury domowe	73	25	29	35	20	27	7	2
3.	Bezpieczeństwo w komunikacji	16	2	4	7	4	8	6	2
4.	Konwój do izby Wyrzeźwień (wspólnie z Policją)	25	9	9	12	15	8	4	0
5	Odwiezenie do miejsca zamieszkania	33	7	6	11	12	11	2	2
6	RAZEM	235	105	111	131	103	105	40	42

W ramach działań Straż Miejska w okresie 12 miesięcy 2019 r. podejmowała 42 razy interwencje związane z nadużywaniem alkoholu. Spadek liczby interwencji spowodowany jest także zmniejszeniem liczby etatów w Straży Miejskiej.

Tab. nr 6: Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Policja)

L.p	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Przestępstwa kryminalne	67	60	89	108	88	120	139	99
	- krótkotrwałe użycie pojazdu	-	-	-	1	-	-	-	0
	- ograbienie grobu	-	-	-	-	-	2	-	-
	- kradzież z włamaniem	5	3	4	39	14	9	15	23
	- kradzież	-	-	-	-	-	20	16	7
	- kradzież pojazdów	-	-	-	-	-	-	-	1
	- rozbój	-	1	-	1	2	-	-	0
	- wymuszenie rozbójnicze	-	-	-	-	-	2	-	0
	- znęcanie się nad rodziną	13	3	7	6	13	7	10	9
	- pobicia	2	2	1	1	-	1	1	0
	- groźby karalne	-	3	3	8	20	8	6	16
	- wypadki drogowe	2	-	3	-	-	1	0	5
	- znieważenie funkcjonariuszy	-	1	3	-	2	1	4	2
	- zniszczenie/uszkodzenie mienia	3	2	9	8	11	7	8	4
	- kierow. pojazd. w stanie nietrzeźw.	46	43	54	39	21	32	16	30
	- kierow. pojazd. – sąd. zakaz kierow.	-	-	-	-	-	3	2	-
	- stalking	-	-	-	-	-	6	2	-
	- z ustawy o przeciwdz. narkom.	-	-	-	-	-	11	16	-
	- seksualne	-	-	-	-	-	2	3	1
	- podrobienie dokumentu	-	-	-	-	-	1	1	-
	- spowod. uszczerbku na zdrowiu	-	-	-	-	-	4	3	-
	- pozbawienie wolności	-	-	-	-	-	1	0	0
	- naruszenie miru domowego	-	-	-	1	-	2	2	0
	- uszkodzenie ciała	-	-	-	-	-	-	-	1
2	Wykroczenia	302	117	103	121	86	115	170	83
	- kierowanie pojazdami po spożyciu	2	4	6	1	6	25	2	14
	- obyczajność publiczna	51	43	26	3	10	2	15	-
	- zakłócenie ładu i porządku	179	35	12	13	6	4	69	2
	- z ustawy o wychow. w trzeźwości	46	35	59	23	2	2	28	-
	- zniszczenie/uszkodzenie mienia	-	-	-	-	-	20	16	8
	- spow. zagroz. w ruchu drogowym	-	-	-	-	-	12	32	35
	- kradzież	-	-	-	-	-	50	8	24
3	Nagłe zgony	6	2	5	4	5	6	4	-
4	Samobójstwa	-	-	-	-	-	-	-	2
5	Interwencje:	816	984	1099	881	1005	944	1162	753
	- domowe	178	136	269	210	205	163	211	156
	- w miejscach publicznych	150	59	84	81	-	-	-	597
	- inne	488	789	746	800	800	781	951	-
6	- Postępow. w/s o wykroczenie ogólne	-	-	123	-	-	-	262	-
	- Wnioski do Sądu Rejonowego	58	53	81	72	86	-	104	-
7	Ilość osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	112	50	60	47	61	57	77	68
	- doprowadz. do miejsca zamieszkania	-	-	-	-	-	-	-	27
	- doprowadz. do jednostki policji	-	-	-	-	-	-	-	41
8	Ilość zatrzymanych praw jazdy	25	9	16	20	22	16	16	13
9	Nakładane mandaty karne	-	-	-	-	-	-	-	441
	- kradzież art. 119 KW	-	-	-	-	-	-	-	10
	- przepisy ustawy o Wychow. w Trzeźw. i Przeciwdz. Alkoholizmowi	-	-	-	-	-	-	-	19
	- wykroczenie w ruchu drogowym	-	-	-	-	-	-	-	306
	- wykroczenia inne	-	-	-	-	-	-	-	106

L.p.	Wyszczególnienie	2018	2019
1	Liczba interwencji:	242	233
	- miasto	121	137
	- wieś	121	96
2	Liczba złożonych Niebieskich Kart:	34	35
	- miasto	11	22
	- wieś	23	13
3	Liczba zatrzymanych sprawców przemocy	27	21
4	Liczba kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości	36	32
5	Liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia:	88	79
	- do jednostki Policji	65	61
	- do miejsca zamieszkania	23	18
6	Liczba wniosków skierowanych do GKRPA w Mroczu o zastosowanie leczenia odwykowego	34	35
7	Liczba wykroczeń z art. 51 § 2 KW (wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu:	22	33
	- liczba nałożonych w związku z wykroczeniem mandatów karnych	13	11
	- liczba zastosowanych pouczeń	9	22

8	Liczba wykroczeń z art. 87 § 1 KW (kierowanie pojazdem mechanicznym przez osobę będącą w stanie po użyciu alkoholu)	4	4
9	Liczba wykroczeń z art. 87 § 1a KW (kierowanie pojazdem innym niż mechaniczny przez osobę będącą w stanie nietrzeźwości: - liczba nałożonych w związku z wykroczeniem mandatów karnych - liczba wniosków o ukaranie do sądu	24 11 13	20 20 0
10	Liczba wykroczeń z art. 87 § 2 KW (kierowanie pojazdem innym niż mechaniczny przez osobę będącą w stanie po użyciu alkoholu: - liczba nałożonych w związku z wykroczeniem mandatów karnych - liczba wniosków o ukaranie do sądu	6 5 1	8 8 0
11	Liczba wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: - liczba nałożonych mandatów karnych - liczba zastosowanych pouczeń	55 12 43	105 37 68

Tab. nr 7: Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy.

L.p	Przedmiot działania	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Wpływ wniosków do GKRPA – po raz pierwszy: - Policja - SP i Gimnazjum - MGOPS - GKRPA - inicjatywa własna - Gminny Zesp. Interdysc. - Kuratorzy SR - Rodziny osób nadużyw. - Straż Miejska - Przedsiębiorcy - Inne	49 20 3 6 2 4 0 6 0 2 0	32 18 1 3 2 1 7 0 0 0 0	54 30 2 5 3 4 0 7 0 2 1	29 18 0 3 2 0 0 2 0 0 4	40 28 0 2 2 0 0 5 0 0 2	27 17 0 3 0 0 0 7 0 0 0	29 18 0 1 0 4 0 6 0 0 0
2	Ilość przeprowadzonych rozmów profilaktycznych	98	71	168	254	384	324	173
3	Ilość rozmów z osobami pokrzywdzonymi	64	52	39	61	84	42	22
4	Ilość wniosków o leczenie przymusowe, w tym: - po raz I - po raz II - po raz III - po raz IV	24 - - - -	18 - - - -	30 16 5 7 2	22 14 4 2 2	30 7 18 3 2	19 13 4 2 0	17 10 4 2 1
5	Liczba osób skierowanych do biegłych w celu wydania opinii, w tym: - mężczyźni - kobiety	- - -	- - -	30 23 7	30 26 4	30 26 4	27 22 5	29 4 25
6	Liczba osób odbywających leczenie odwykowe, będących w zainteresowaniu Komisji	-	275	182	136	110	142	122
7	Liczba osób, które same prowadzą leczenie poprzez terapię lub „wszywiki”	9	18	13	18	4	6	8
8	Liczba poddających się leczeniu dobrowolnemu szpitalnemu	4	11	4	6	8	3	2
9	Liczba osób wymagająca skierowania do biegłych	-	-	-	37	36	24	4
10	Liczba osób wymagająca skierowania do sądu	-	-	-	33	34	15	6
11	Liczba osób oczekujących na przedawnienie	-	-	98	92	119	142	76
12	Ilość zaopiniowanych wniosków dla zezwolenia sprzedaży napojów alkoholowych, w tym: A – do 4,5% oraz piwo B – pow.4,5% - 18% C – pow. 18% Czasowe – ogródki piwne Jednorazowe na „A”	43 10 11 8 12 2	29 5 6 7 - 11	22 5 3 3 2 9	30 7 6 6 1 10	30 10 6 5 2 7	36 9 11 7 1 8	18 4 2 3 0 9
13	Ilość zaopiniowanych wniosków o wyd. koncesji	43	29	22	30	30	36	18
14	Ilość osób pod nadzorem Komisji	318	348	212	228	242	205	198
15	Ilość wniosków złożonych do	42	30	30	30	30	19	19

	sądu							
16	Ilość posiedzeń Komisji	12x 6xx	12x 3xx	12x 7xx	12x 6xx	12x 18xx	12x 26xx	12x 14xx
17	Ilość kontroli punktów sprzedaży alkoholu	15	0	7	3	5	3	5
18	Osoby, które ubyły z powodu zgonu	12	0	136	16	23	27	31
19	Osoby, które ubyły z powodu zmiany miejsca zamieszkania	16	0					
20	Osoby, które ubyły z powodu przedawnienia	-	-					

x – ilość posiedzeń GKRPA w pełnym składzie

xx – ilość posiedzeń w składzie niepełnym, w celu załatwienia spraw bieżących (przygotowanie opinii i dokumentów)

Tab. nr 8: Analiza ilościowa i wiekowa osób, które zgłoszono do leczenia odwykowego

Wiek	Kobiety				Mężczyźni				Ogółem			
	2016r	2017r	2018r	2019r	2016r	2017r	2018r	2019r	2016r	2017r	2018r	2019r
14 - 16 lat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17 - 20 lat	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1
21 - 25 lat	0	0	0	0	4	8	0	0	4	8	0	0
26 - 30 lat	0	0	0	0	4	4	2	0	4	4	2	0
31 - 35 lat	1	0	0	1	3	7	2	2	4	7	2	3
36 - 40 lat	1	1	0	1	2	5	4	2	3	6	4	3
41 - 50 lat	1	2	0	1	6	4	6	4	7	6	6	5
50 i więcej lat	1	0	0	0	7	5	3	5	8	5	3	5
Razem	4	3	0	3	26	34	17	14	30	37	17	17

Z umieszczonej wyżej tabeli wynika, że na przełomie 2 ostatnich lat liczba osób nadużywających alkohol uległa obniżeniu. Podwyższyła się także górna granica wieku dla jego spożywania. Taki stan rzeczy pozwala mieć nadzieję, że sytuacja ulega poprawie.

Tab. nr 9: Liczba osób, którym sporządzono Niebieską Kartę.

Lp.	Jednostka zgłaszająca	Ilość osób zgłoszonych po raz pierwszy						
		2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1	Policja	20	21	26	30	43	39	52
2	Straż Miejska	0	0	0	0	0	0	0
3	GKRPA w Mroczy (z inicjatywy własnej)	2	0	0	0	0	0	0
4	Gminny Zespół Interdysc.	4	0	0	0	0	0	0
5	Kuratorzy SR w Nakle	0	0	0	0	0	0	0
6	MGOPS w Mroczy	6	2	3	4	5	1	1
7	SP oraz Gimnazjum (z terenu Gminy Mroczy)	3	3	1	1	1	3	0
8	Rodziny osób nadużywających alkohol	6	0	0	0	0	0	0
9	Przedsiębiorcy (z terenu Gminy Mroczy)	2	0	0	0	0	0	0
10	Służba zdrowia	0	0	0	0	0	0	0
11	Inne	0	0	0	0	0	0	0
Razem		43	26	30	35	49	43	53

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował swoje zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) obowiązującą od 01.05.2004 r. oraz aktami wykonawczymi.

Ośrodek realizuje szeroki zakres zadań wynikających z innych ustaw, takich jak m.in.:

- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

W 2019 roku MGOPS objął wsparciem 274 rodziny, w tym 329 osoby. Przyznano pomoc ze względu na występowanie okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej zgodnie z tabelą przedstawioną poniżej. Należy wspomnieć, że bardzo często przyznana pomoc dotyczy jednej rodziny, która korzysta z kilku form pomocy, ponieważ występuje kilka powodów-problemów np. ubóstwo, alkoholizm, przemoc czy bezrobocie łącznie.

Tab. nr 10: Pomoc osobom i rodzinom z problemem alkoholowym udzielana przez MGOPS

Powód trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym: na wsi	
Ubóstwo	158	88	457
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	11	6	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa	66	36	303
W tym: wielodzietność	35	20	200
Bezrobocie	141	76	438
Niepełnosprawność	110	52	208
Długotrwała i ciężka choroba	114	60	239
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	43	31	166
W tym: Rodziny niepełne	32	23	107
Rodziny wielodzietne	7	6	45
Przemoc w rodzinie	8	6	25
Potrzeba ochrony handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	25	12	45
Narkomania	1	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	3	14
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	0	2
Sytuacja kryzysowa	1	0	1
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Tab. 11: Analiza porównawcza zagrożenia narkomanią i agresją na podstawie uczniów byłego Gimnazjum im. J. P. II w Mroczy

Lp.	Pytanie	Rok szkolny 2004/2005	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2009/2010	Rok szkolny 2014/2015
1	Czy miałeś kontakt z narkotykami? - tak	5,8 %	9,8 %	11,0 %	15,0 %
2	Czy proponowano Tobie kupno narkotyków? - tak	6,6 %	9,6 %	10,0 %	13,0 %
3	Jeśli tak, to gdzie to było? - przed szkołą - w szkole - poza szkołą	0,5 % 1,0 % 50,5 %	0,5 % 1,3 % 7,5 %	1,0 % 1,0 % 10,0 %	1,0 % 2,0 % 13,0 %
4	Czy znasz w swojej szkole osoby rozprowadzające narkotyki? - tak - nie jestem pewien	6,0 % 7,0 %	6,0 % 19,0 %	10,0 % 16,0 %	12,0 % 18,0 %
5	Czy pomiędzy Twoimi znajomymi są osoby biorące narkotyki? - tak - nie jestem pewien	12,0 % 13,0 %	18,0 % 22,0 %	19,0 % 19,0 %	25,0 % 21,0 %
6	Czy Twoim zdaniem młodzież ma problem z kupnem narkotyków? - nie - nie wiem	43,0 % 38,0 %	39,0 % 49,0 %	34,0 % 56,0 %	36,0 % 47,0 %
7	Czy brałeś narkotyki? - tak - jeden raz - więcej razy	2,0 % 0,8 % brak odp.	5,0 % 3,5 % 1,5 %	4,0 % 2,0 % brak odp.	6,0 % 1,0 % 0,4 %
8	Co spowodowało, że postanowiłeś zażyć narkotyki?	- ciekawość, - zaproponowali mi koledzy, - z nerwów, - dla zabawy, - nie wiem		-	- ciekawość, - nuda, - coś nowego, - znajomości, - presja grupy
9	Czy spotkania w szkole, podczas których mówi się o narkotykach – skutkach ich działania - są potrzebne - to strata czasu - brak odpowiedzi	60,0 % 21,0 % 19,0 %	58,0 % 25,0 % 17,0 %	- - -	45,0 % 34,0 % 21,0 %
10	Jaki temat powinien być omawiany na spotkaniu z policjantem?	Narkotyki, przemoc i agresja, alkoholizm, bezpieczeństwo, kradzieże, papierosy, co zrobić gdy jest się ofiarą przemocy, kary za przestępstwa, gwałty, prostytutka, pedofilia, handel żywym towarem, przemoc seksualna, bezpieczny seks		-	Bezp. na drodze, alkohol, narkotyki, papierosy, prze-moc, prostytutka, gwałty, samoob-rona, pedofilia, odpowiedzialność karna, jak zgłosić

					handel narkotykami, jak odmówić gdy ktoś zmusza do zażycia, sprawdzanie uczniów, prowadzenie po alkoholu
11	Co to jest przemoc?	Fizyczne lub psychiczne znęcanie się, bójki, znęcanie się nad słabszymi, wymuszanie pieniędzy, poniżanie, zastraszanie, grożenie, popychanie, wyzywanie	-	Przemoc fizyczna i psychiczna, znęcanie, prześladowanie, bicie, zastraszanie, wyłudzenie pieniędzy, obrażanie, dokuwanie, grożenie, wulgaryzmy	
12	Czy byłeś ofiarą przemocy? - w domu - w szkole	1,4 % 10,0 %	0,8 % 10,0 %	- -	0,4 % 15,0 %
13	Jeżeli tak, to do kogo zwróciłeś się o pomoc? - szkoły - policji - rodziców, kolegów - do nikogo	14,0 % 29,0 % 20,0 % 37,0 %	18,0 % 8,0 % 25,0 % 49,0 %	- - - -	67,0 % 6,0 % 18,0 % 9,0 %
14	Z jaką formą przemocy spotkałeś się w szkole?	Bójki, wymuszenia pieniędzy, groźby, obgadywanie, wyzywanie, popychanie, podkładanie nóg, wymuszanie drogich przedmiotów.	-	Przezywanie, groźby, zastraszanie, zmuszanie do bicia, wyzywiska, popychanie na korytarzu, alkohol, narkotyki w okolicy szkoły, mar-keu Biedronka, cmentarza, wyśmiewanie, kradzież, papierosy	

Analiza porównawcza dotycząca zagrożenia narkomanią i agresją wśród młodzieży gimnazjalnej dokonana na przestrzeni dziesięciu lat wykazała tendencję wzrostową. Zdaniem badanych, młodzież nie ma problemu z kupnem narkotyków. Coraz więcej uczniów przyznaje się do eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi. W 2004 roku twierdząco odpowiedziało 2% uczniów, obecnie 6% (sygnalizowana przez specjalistów statystyka dla kraju wynosi około 25%).

Również w swoim otoczeniu coraz więcej gimnazjalistów zauważa osoby zażywające narkotyki, wskazują miejsca w których można je nabyć. Aż 1% uważa, że środki psychoaktywne można kupić przed szkołą, 2% że w szkole i aż 13% twierdzi, że ma taką możliwość poza szkołą, co budzi nasz uzasadniony niepokój i obliżyje do szukania wsparcia w instytucjach nadzorujących oraz monitorujących środowisko pozaszkolne. W kwestii przemocy na przestrzeni dziesięciu lat zmniejszeniu uległa przemoc domowa z 1,4% w roku 2004 do 0,4 w roku obecnym. Wzrost nastąpił w przypadku agresji szkolnej z 10% w 2004 roku do 15% w roku 2014. Zmianie uległa jednak jej jakość. Przemoc fizyczna została zastąpiona przemocą psychiczną, głównie cyberprzemocą.

Na przestrzeni dziesięciu lat młodzież nauczyła się korzystać z pomocy dorosłych. W pierwszym badaniu 37% uczniów do nikogo nie zgłaszało się z problemem. Obecnie jest to tylko 9%. Przez lata wzrosło zaufanie do szkoły. Na początku gimnazjum 14% uczniów prosiło o pomoc, aktualnie taką chęć wykazuje 67% ankietowanych.

Respondenci chętnie dowiedzą się więcej nt. alkoholu, narkotyków, nikotyny, przemocy, prostytucji, gwałtów, samoobrony, pedofilii, cyberprzemocy, prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

Interesuje ich również odpowiedzialność karna, w jaki sposób zgłosić handel narkotykami, w jaki sposób odmówić, gdy ktoś zmusza do zażycia narkotyków, młodzież chce, by sprawdzano, czy uczniowie są pod wpływem środków psychoaktywnych, oraz pragną dowiedzieć się dlaczego kupowanie narkotyków jest nielegalne, za co trafia się do więzienia.

Opracowanie: Pedagog szkolny Gimnazjum im. J. P. II w Mroczu

Wyniki badań dotyczące zagrożenia narkomanią i agresją wśród młodzieży gimnazjalnej. Ankieta objęto wszystkie klasy I-III, łącznie 274 uczniów.

6.3. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej

1) Pełnomocnik: Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w celu realizacji programu profilaktyki, Burmistrz Miasta i Gminy Mroczu, mając na uwadze właściwą realizację programów powołuje funkcję pełnomocnika, który jest realizatorem i koordynatorem profilaktyki i prewencji oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na terenie Miasta i Gminy Mroczu. Powołując funkcję pełnomocnika określa dla niego zadania do realizacji na okres zawartej umowy.

Zadania pełnomocnika w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

- Działanie na rzecz tworzenia i wzmacniania lokalnej koalicji trzeźwościowej, szukanie poparcia dla działań na rzecz zmniejszania rozmiarów problemów alkoholowych.
- Przeprowadzanie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy.

- c) Przygotowywanie wspólnie z Gminną Komisją i przedkładanie Burmistrzowi Gminy:
 - projektu gminnego programu
 - projektu preliminarza na jego wykonanie
 - projektu sprawozdania z jego realizacji
- d) Ogłaszanie i prowadzenie konkursu ofert na wykonanie poszczególnych zadań w ramach gminnego programu.
- e) Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.
- f) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- g) Branie udziału w naradach i szkoleniach organizowanych przez Pełnomocnika Wojewody.
- h) Wdrażanie i propagowanie na terenie gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii edukacyjnych.
- i) Udział w posiedzeniach gminnych komisji.
- j) Bieżąca ewaluacja i wprowadzanie lokalnych inicjatywy z dziedziny rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania pełnomocnika w ramach ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:

- a) Działanie na rzecz tworzenia i wzmocnienia lokalnej koalicji działającej na rzecz przeciwdziałania narkomanii.
- b) Przeprowadzanie analizy problemów narkomanii i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy.
- c) Przygotowywanie i przedkładanie Burmistrzowi Gminy:
 - projektu gminnego programu
 - projektu preliminarza na jego wykonanie
 - projektu sprawozdania z jego realizacji
- d) Ogłaszanie i prowadzenie konkursu ofert na wykonanie poszczególnych zadań w ramach gminnego programu.
- e) Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.
- f) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.
- g) Branie udziału w naradach i szkoleniach.
- h) Wdrażanie i propagowanie na terenie gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii edukacyjnych.
- i) Bieżąca ewaluacja i wprowadzanie lokalnych inicjatywy z dziedziny profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.

2) Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”: Celem Klubu jest kształtowanie wśród swoich członków i młodzieży dążeń do całkowitego powstrzymywania się od picia wszelakich napojów alkoholowych. Na zewnątrz stowarzyszenie propaguje trzeźwość, oraz zmianę obyczajów w kierunku ustawiania z życia rodziny i jednostki napojów alkoholowych jako stałych składników zwykłych wydarzeń i różnych okoliczności. zagospodarowanie czasu wolnego dla członków Klubu, młodzieży i dzieci poprzez działalność wychowawczą i kulturalnooświatową:

- a) ogólnopolskie wyjazdy trzeźwościowe do Lichenia i Częstochowy – każdy coroczny wyjazd daje poczucie wartości i umacnia duchowo oraz powoduje, że powiększa się grono osób trzeźwiejących;
- b) wyjazdy trzeźwościowe osób uzależnionych i współuzależnionych do Górki Klasztornej;
- c) spotkania z terapeutą – pierwszy kontakt jest dla niejednego początkiem drogi do trzeźwości, w ramach współpracy terapeutycznej odbywają się grupy wzajemnej pomocy rozwoju osobistego;
- d) organizowanie spotkań młodzieży z trzeźwiejącymi alkoholikami – spotkania takie pozwalają zapoznać się z zagrożeniem jakie wynika z nadużywania alkoholu oraz z chorobą alkoholową;
- e) zajęcia rekreacyjno – sportowe:
 - gry towarzyskie
 - wspólne oglądanie filmów o tematyce alkoholowej i dyskusje
 - spotkania na świeżym powietrzu, ogniska, grill, wycieczki rowerowe
- f) letnie wycieczki do sanktuariów członków klubu wraz z dziećmi do niego uczęszczającymi;
- g) spotkania rocznicowe i okolicznościowe:
 - rocznicowe – na rocznicach jubilat spotykają się całe rodziny członków wspólnoty oraz zaproszeni goście
 - świąteczne – spotkanie opłatkowe i wieczerza wigilijna stwarza niepowtarzalną atmosferę rodzinną, zbliża do siebie osoby uzależnione i współuzależnione
- h) spotkania religijne „Intergrupa” – które odbywają się w naszym klubie, pozwalają na głębszy wgląd w siebie

- i) spotkania w klubie przy muzyce i zabawy taneczne – dla wielu osób które kiedyś nadużywały alkoholu, zabawa bezalkoholowa jest trudnym wyzwaniem, pokonywanie pierwszych kroków na parkiecie z trzeźwym umysłem nowym doświadczeniem
- j) współpraca ze środowiskiem społecznym i organizacjami samorządowymi – stowarzyszanie się i współpraca powoduje zmniejszenie patologii w rodzinie oraz propaguje trzeźwy tryb życia
- k) zorganizowanie w kwietniu wyjazdu na Misterium Męki Pańskiej w Górze Klasztornej,
- l) zorganizowanie kilkudniowego wyjazdu urlopowego wraz z rodzinami w ramach próby odbudowy głębszych więzi rodzinnych, zerwanych przez alkohol,
- m) „Piknik trzeźwościowy”
- n) spotkania i współpraca z innymi Klubami.

3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIII/193/97 z dnia 27 lutego 1997 r. Skład osobowy komisji liczył 9 osób. Art. 4 zmienionej ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dał delegację powołania składu osobowego Gminnej Komisji przez Zarząd Miasta i Gminy Mrocza.

Uchwałą Nr 22/44/01 Zarządu Miasta i Gminy Mrocza z dnia 1 października 2001 r. powołano Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczu, w składzie siedmioosobowym na wniosek Pełnomocnika Zarządu Miasta i Gminy ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi. Obecnie Komisja liczy 9 członków.

Powołani członkowie komisji są przeszkoleni w zakresie podstawowej wiedzy o problemach alkoholowych. Komisja jest ciałem opiniującym, istniejącym i nadzorującym wykonanie gminnego programu.

GKRPA w Mroczu oprócz prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomani do swojej pracy włączyła również przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - szczególnie w rodzinie z problemami alkoholowymi gdzie w ramach swoich kompetencji i zadań Gminna Komisja podejmuje działania zmierzające do zaprzestania przemocy i działania zmierzające do zaprzestania picia alkoholu. Wsparcie udzielane przez osoby pomagające to nie tylko pomoc psychologiczna czy pomoc prawna, to także edukacja o zjawiskach przemocy, informacje o przysługujących prawach, o tym, że pomoc jest przestępstwem, o możliwościach i miejscach, gdzie można otrzymać pomoc. To także wysłuchanie, okazanie akceptacji, ciepła, zrozumienia, bez osadzania i bagatelizowania problemu. Jeżeli sprawca nie chce współpracować z Komisją wówczas spoczywa na niej obowiązek skierowania sprawy do Sądu Rejonowego.

Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegają na:

- wzywaniu sprawcy na rozmowy interwencyjne- ostrzegawcze na temat konsekwencji, jakie grożą za krzywdzenie najbliższych oraz działań, które zostaną wobec niego podjęte, jeżeli nie zaprzestaną stosowania przemocy,
- przeprowadzanie dokładnego rozeznania sytuacji pod kątem nadużywania alkoholu i występowania przemocy w rodzinie (rozmowa i wypełnienie kwestionariuszy, wywiady),
- przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.
- kierowanie spraw przemocy pod wpływem alkoholu do punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, poradni leczenia uzależnień, grupy samopomocowej (np. Anonimowych Alkoholików),
- jeżeli sprawca zaprzecza występowaniu problemów alkoholowych, kierowanie go na badania do biegłego w celu orzeczenia o uzależnieniu,
- jeżeli sprawca nie wyraża na dobrowolne skierowanie do biegłego w celu orzeczenia o uzależnieniu, Komisja uruchamia procedurę zobowiązującą sprawcę do leczenia odwykowego przymusowego poprzez skierowanie wniosku do Sądu Rejonowego.

Komisja działa wg przyjętego planu i harmonogramu pracy.

Zadania komisji na rok 2020:

- a) Opiniowanie wniosków dotyczących wydania zezwoleń na sprzedaż o podawanie napojów alkoholowych.
- b) Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.
- c) Opiniowanie decyzji cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- d) Podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych od alkoholu.
- e) Prowadzenie rozmów profilaktycznych zachęcających do podjęcia leczenia odwykowego.
- f) Kierowanie na badania do biegłego sądowego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

- g) Kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- h) Prowadzenie działalności profilaktyczno – edukacyjnej osób uzależnionych i współuzależnionych. Wskazanie instytucji mogących służyć pomocą.
- i) Kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

4) Gminny Zespół Interdyscyplinarny: powołany został Zarządzeniem Nr 0050.110.2011 Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z dnia 27. 07. 2011 r. a w jego skład weszło 12 osób reprezentujących różne instytucje. Obecnie, w związku z upłynięciem kadencji w dniu 14 lipca 2014 r., powołano nowy skład Zespołu w liczbie 8 osób. Pracuje on zgodnie z Uchwałą Nr V/26/2011 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie trybu oraz sposobu powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, a także szczegółowych warunków jego funkcjonowania, a jego siedziba znajduje się w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczy, przy ul. Łąkowej 7. Podstawą prawną jego funkcjonowania jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Uchwała Nr XVIII/169/2016 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2016 – 2022. W 2019 r. odbyły się 4 posiedzenia, na których omówione zostały sprawy organizacyjne dot. pracy Zespołu oraz grup roboczych. Powołano 35 grup roboczych, które odbyły 63 spotkania. W 2019 r. do Zespołu wpłynęły 53 Niebieskie Karty (Policja – 52, MGOPS – 1). W 2019 r. zakończono 60 Niebieskich kart (40 bieżących oraz 209 z roku 2018). W I półroczu 2019 r. przewodnicząca uczestniczyła w I Powiatowej Konferencji pt. „Uzależnienia, a pomoc interdyscyplinarna”, a także dwukrotnie uczestniczyła w spotkaniach organizowanych przez PCPR Nakło. W listopadzie 2019 r. z inicjatywy Przewodniczącej Zespołu odbyło się szkolenie warsztatowe dla wszystkich osób zajmujących się przemocą w rodzinie, na temat "Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w praktyce – najnowsze przepisy, orzecznictwo, wytyczne NIK". W szkoleniu uczestniczyli członkowie Zespołu, pracownicy socjalni, dzielnicowi i asystenci rodziny – łącznie 21 osób. Ponadto 13 grudnia 2019 r. uczestniczyła w spotkaniu wigilijnym dla osób samotnych na zaproszenie MGOPS w Mroczy.

Tab. 12: Tabelaryczne zestawienie realizacji zadania przez GZI

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba grup roboczych	32	31	35
Liczba spotkań	130	54	63
Liczba zamkniętych kart	48	30	60

5) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej: Przy tut. Ośrodku działa **Gminny Punkt Konsultacyjny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na organy administracji państwowej i jednostki samorządowe obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu, ale także zmniejszanie i usuwanie szkód związanych z alkoholizmem.

Celem Punktu jest udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin oraz ofiarom i sprawcom przemocy.

Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu);
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Działania w ramach profilaktyki uzależnień prowadzone były w MGOPS w Mroczy, ul. Łąkowa 7, w 2019 r. przez 2 realizatorów – zgodnie z poniższymi danymi:

Nakielski Ośrodek Terapii Uzależnień KOLIBER

Harmonogram spotkań na 2019 rok:

Środy od godz. 9.30 do godz. 13.30 - pokój nr 6
w szkole od godz. 8.30 do godz. 9.30

Współpraca opierała się na realizacji działań:

W okresie od stycznia do grudnia 2019 r.

- Prowadzenie Punktu konsultacyjnego d/s uzależnień – 4 godzin w miesiącu,
- Terapia indywidualna dla osób uzależnionych – 4 godzin w miesiącu,
- Punkt konsultacyjny w szkołach – 4 godziny w miesiącu,
- Konsultacje na terenie Nakielskiego Ośrodka – 8 godzin w miesiącu.

W okresie od kwietnia do grudnia 2019 r.

- Prowadzenie Punktu konsultacyjnego d/s uzależnień – 8 godzin w miesiącu,
- Terapia indywidualna dla osób uzależnionych – 8 godzin w miesiącu,
- Punkt konsultacyjny w szkołach – 4 godziny w miesiącu,
- Konsultacje na terenie Nakielskiego Ośrodka – 8 godzin w miesiącu.

Tab. 13: Tabelaryczne zestawienie realizacji zadania przez NOTU Koliber

Rodzaj usługi	Liczba osób objętych usługą		Liczba zrealizowanych godzin
	Kobiety	Mężczyźni	
Punkt Konsultacyjny	13	57	92
Punkt Konsultacyjny w szkołach	50	62	35
Terapia indywidualna	36	68	87
Konsultacje terapeutyczne w NOTU	72	86	100
Razem	171	273	314
	444		

Terapeuta ds. uzależnień

Współpraca opierała się na realizacji działań:

- Prowadzenie Punktu konsultacyjnego d/s uzależnień – 4 godziny w miesiącu,
- Terapia indywidualna dla osób uzależnionych – 16 godzin w miesiącu,
- Terapia grupowa -Spotkania odbywały się 4 razy w miesiącu zgodnie z harmonogramem przedstawionym przez wykonawcę.

Tab. 14: Tabelaryczne zestawienie realizacji zadania przez Terapeutę

Rodzaj usługi	Liczba osób objętych usługą		Liczba zrealizowanych godzin
	Kobiety	Mężczyźni	
Punkt Konsultacyjny	53	142	48
Terapia indywidualna	163	213	192
Terapia grupowa	62	130	48
Razem	278	485	288
	763		

Tab. 15: Tabelaryczne zestawienie realizacji zadania przez Terapeutę

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba osób
1	Niepełnosprawni	64
2	Wieś	361
3	Miasto	397
4	do 18 roku życia	2
5	19-40 roku życia	275
6	41-65 roku życia	267
7	powyżej 65 roku życia	214
8	Osoby z problemem alkoholowym	349
9	Dorosły członek rodziny osoby z problemem alkoholowym, w tym:	271
10	Współuzależniony	154
11	DDA	132

12	Ofiara przemocy, w tym:	50
13	Osoby dorosłe	50
14	Dzieci	0
15	Osoby uzależnione (narkotyki)	62
16	Inne	0
17	Osoby kierowane na leczenie stacjonarne	23

W terminie od 22.06.2019 roku do 01.07.2019 roku odbyły się kolonie profilaktyczne do miejscowości Gliczarów Górny (woj. małopolskie). W koloniach uczestniczyło 12 dzieci z Gminy Mrocza. Organizatorem kolonii była firma Monika Sajnaj – LUTUR – Lublin.

Uczestnicy kolonii wrócili pełni dobrych wrażeń, wypoczęci i zadowoleni. Organizator zapewnił pełną obsługę: transport, zakwaterowanie, wyżywienie, ubezpieczenie, opiekę wykwalifikowanej kadry, bogaty program turystyczny oraz zajęcia wychowawczo – rekreacyjne i profilaktyczno – socjoterapeutyczne.

Punkt Konsultacyjno – Interwencyjny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

funkcjonuje na terenie Miasta i Gminy Mrocza od 1 stycznia 2009 r. przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczu, ul. Łąkowa 7. Powołany został przez Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z inicjatywy kuratorów Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią.

Celem Punktu jest: działalność edukacyjna, promocyjna, profilaktyczna, diagnostyczna a także informacyjna w zakresie przemocy, np.: o sposobach zawiadamiania organów ścigania, instytucjach wsparcia społecznego o istniejącym problemie przemocy oraz informowanie ofiar przemocy o ich prawach i sankcjach dla sprawców, wskazywanie ośrodków udzielających schronienia ofiarom; udzielanie informacji na temat adresów instytucji, organizacji, stowarzyszeń, fundacji wspierających ofiary przemocy, współpraca ze szkołami, instytucjami wsparcia społecznego w zakresie objętym specyfiką działań punktu.

Dostęp do Punktu jest powszechny i bezpłatny. We wtorki i jeden poniedziałek miesiąca w godz. od 15.00 do 18.00 odbywały się dyżury kuratorów.

W ramach tego Punktu w 2019 r. 2 kuratorów zawodowych Sądu Rejonowego w Nakle n/Not. II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Nakle n/Not. pełniło dyżury w budynku przy ul. Łąkowej 7 w Mroczu, korzystając z lokalu udostępnionego przez tut. Ośrodek.

Łącznie odbyło się 48 dyżurów, każdy w wymiarze 3 godzin zegarowych, co dało ogółem 144 godziny dyżurowe. Przyjęto łącznie 101 osób (48 kobiet i 53 mężczyzn).

Tab. 16: Tabełaryczne przedstawienie wykonania zadania

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Ilość dyżurów	50	48	48	48
Ilość godzin zegarowych	150	144	144	144
Ilość przyjętych osób	177	142	96	101

Ze zgłaszającymi się osobami:

- przeprowadzono rozmowy w zakresie wsparcia emocjonalnego,
- przeprowadzono rozmowy informacyjne dotyczące sposobu reagowania na przejawy agresji, przemocy ze strony członków rodziny, praw osób poszkodowanych przestępstwem z art. 207 kk,
- redagowano pozwы o rozwód, separację, wnioski w zakresie innych czynności prawnych,
- redagowano odwołania na pisma urzędowe, procesowe,
- udzielano informacji z zakresu wybranych zagadnień z Kodeksu Karnego, Kodeksu Karnego Wykonawczego, Kodeksu Rodzinnego i Cywilnego, postępowania przed sądem, sposobu wnioskowania o zwolnienie z kosztów składania wniosków, o powołanie pełnomocnika,
- redagowano wzory wniosków doniesień o popełnieniu lub podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk,
- na terenie Sądu Rejonowego w Nakle odbyły się dyżury kuratorów zawodowych w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Poszkodowanym Przestępstwem.

Kuratorzy brali udział w następujących szkoleniach z zakresu doskonalenia wiedzy i umiejętności przeciwdziałania przemocy.

- 6) **Grupa Anonimowych Alkoholików „SZEKLA”:** Stałym miejscem spotkań grupy jest Dom Katechetyczny w Mroczu, przy ul. Kościelnej oraz Klub Abstynenta przy ul. Łąkowej. Spotkania grupy odbywają się 2 razy w tygodniu – we wtorki i piątki od godz. 17⁰⁰, na których realizowany jest program „12 kroków” i „12 tradycji”. Spotkania mają charakter terapii grupowej, w ramach których uczestnicy dzielą się własnymi osiągnięciami i niepowodzeniami spraw życiowych i abstynencji alkoholowej. Grupa

„AA” jest to wspólnota kobiet i mężczyzn opierająca się na własnych doświadczeniach, wspierających się wzajemnie w utrzymaniu abstynencji alkoholowej. Grupa liczy kilkunastu członków stałych i kilkunastu niestałych. Działalność grupy nie sprzyja dofinansowaniu, utrzymuje się w ramach własnych zebranych środków. W roku 2016 planuje udział członków grupy w centralnych zjazdach trzeźwościowych.

7) Kuratorzy Sądu rejonowego: Na teren Gminy Mrocza Sąd Rejonowy w Nakle n/Not. oddelegował 2 kuratorów zawodowych: d/s rodziny i osób dorosłych. Kuratorzy ściśle współpracują z MGOPS oraz GKRPA, kierując wnioski do komisji o zastosowanie przymusu leczenia. Prowadzą kuratelę nad osobami kierowanymi na przymusowe leczenie. W przypadku braku realizacji postanowień Sądu kuratorzy wnoszą do sądu o zmianę postanowień. Kurator ds. rodziny jest powołany decyzją Burmistrza Miasta i Gminy w skład GKRPA.

8) Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji: Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji prowadzi działalność kulturową w oparciu o zorganizowane koła zainteresowań i sekcje.

9) Biblioteki Publiczna w Mroczy: Biblioteka w swoich zbiorach posiada 21.384 woluminy, w tym 53 pozycje o problematyce alkoholowej i uzależnień. W 2019 r. nie zakupiono pozycji o tej tematyce. Zarejestrowanych jest 440 czytelników, którzy w minionym roku wypożyczyli 8.982 książek oraz 421 czasopism.

Filia w Witosławiu w swoich zbiorach posiada 12.393 woluminów, w tym 36 pozycji o problematyce alkoholowej i uzależnień. W 2019 r. nie zakupiono pozycji o tej tematyce. Zarejestrowanych jest 113 czytelników, którzy w minionym roku wypożyczyli 1.168 książki oraz 63 czasopisma.

10) Organizacje pozarządowe jako trzeci sektor na terenie Miasta i Gminy Mrocza: Mieszkańcy uczestniczą w życiu publicznym, biorąc udział w wyborach do władz państwowych i samorządowych oraz w referendum. Ważnym wyznacznikiem walki o swój los jest dobrowolna aktywność w rozwiązywaniu problemów, które uznaje się za uciążliwe dla swojej społeczności lub osiąganie celów, które uważa się za ważne dla dobra publicznego. Ochotnicza działalność obywateli na rzecz dobra publicznego ma podwójne znaczenie:

- służy polepszeniu różnych aspektów życia społecznego i indywidualnego,
- urzeczywistnia prawo do stanowienia o własnych losach na co dzień.

Aktywność przybiera formy dobrowolnych zrzeszeń będących różnymi odmianami realizacji konstytucyjnych praw do stowarzyszania się. Organizacje pozarządowe tworzą się oddolnie i spontanicznie, pierwsze ujawniają się i reagują na autentyczne problemy społeczne, będąc często pionierami reformy społecznego systemu bezpieczeństwa. Funkcjonując w sferach, które aparat państwa z racji ograniczeń instytucjonalnych lub finansowych nie może dostatecznie objąć swym wpływem.

Są to dziedziny jak: edukacja, kultura, sport, pomoc społeczna, zdrowie, ekologia.

Na terenie Miasta i Gminy Mrocza istnieje wiele organizacji społecznych o różnych dziedzinach zainteresowań. Są to organizacje, które skupiają dzieci, młodzież oraz ludzi dorosłych, zdrowych i dysfunkcyjnych. Należą do nich między innymi: Gminny Związek Straży Pożarnych, Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy „TARPAN”, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Feniks”, Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych oddział w Mroczy, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Rolnictwa – Koło w Mroczy, Mroteckie Stowarzyszenie Rodzin Dzieci Niepełnosprawnych w Mroczy, Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”, Mroteckie Stowarzyszenie Osób Bezrobotnych, Towarzystwo Rozwoju Ziemi Mroteckiej, Koło Gospodyń Wiejskich, Grupa Samopomocowa „AA”, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Polski Związek Wędkarski, Koło Łowieckie „117 SOKÓŁ”; do których łącznie należy ok. 2000 osób.

11) Przychodnie zdrowia: Na terenie Gminy Mrocza funkcjonują dwie przychodnie zdrowia, tj. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AWICENNA” (Przychodnia w Mroczy oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Witosławiu), a także Prywatna Praktyka Lekarska Gabinet Lekarza Rodzinnego Małgorzata Walery – Masiak. W ich ramach funkcjonują poradnie: ogólna, dziecięca, gin. – położ. Poza godzinami otwarcia pomoc udzielana jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” w Nakle n/Not. oraz Pogotowie Ratunkowe w Nakle n/Not.

12) Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne:

Szkoła Podstawowa w Mroczy

Charakter działań profilaktycznych był zróżnicowany w zależności od potrzeb osób, do których były kierowane. Działania te odbywały się na różnych płaszczyznach:

- działania ukierunkowane na uczniów klas I - III;
- działania ukierunkowane na uczniów klas IV - VIII;
- działania ukierunkowane na uczniów klas III gimnazjalnych,
- działania ukierunkowane na nauczycieli;
- działania ukierunkowane na rodziców/ prawnych opiekunów.

Odbýwały się zajęcia praktyczne oparte na metodach aktywizujących, dostosowanych do możliwości dzieci (projekcje filmów, spektakle tematyczne – prezentowane przez teatr profilaktyki, konkursy plastyczne w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” pogadanki tematyczne, warsztaty profilaktyczne oraz festyn profilaktyczny.

Działalność wychowawcza i zapobiegawcza w szkole polegała na systematycznym rozpoznawaniu i diagnozowaniu zagrożeń związanych z przestępczością, bezpieczeństwem, uzależnieniem i informowaniu o jego skutkach, współpracą z rodzicami dzieci, poradnictwem w tym zakresie, tworzeniu różnorodnych sytuacji wychowawczych podczas imprez, uroczystości szkolnych (wynikających z harmonogramu), organizowaniu systemu wielorakich zajęć pozalekcyjnych oraz różnych for zagospodarowania czasu wolnego.

Szkoła ściśle współpracowała z instytucjami dbającym o rozwój i bezpieczeństwo uczniów poprzez podejmowanie środków prawnych i profilaktycznych wobec dzieci nierealizujących obowiązku szkolnego i zagrożonych demoralizacją (współpraca z Sądem Rodzinnym, kuratorem zawodowym i społecznym, asystentami rodziny, MGOPS-em, Zespołem Interdyscyplinarnym, spotkania nauczycieli w ramach zespołów klasowych, Sanepidem).

W szkole odbyły się spotkania uczniów w klasach I-III oraz wybranych klas VI-VIII i gimnazjalnych z udziałem funkcjonariuszy Policji w ramach edukacji w zakresie ruchu drogowego, promowanie elementów odblaskowych dla pieszych i rowerzystów oraz odpowiedzialności karnej nieletnich i używania substancji psychoaktywnych – w tym dopalaczy.

Szkoła przestrzega procedur postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń.

Tematyka profilaktyczna była realizowana przez pedagoga, psychologa, terapeutów i wychowawców na godzinach wychowawczych oraz indywidualnych spotkaniach.

Pogadanki tematyczne podczas zajęć dotyczyły:

- zdrowego odżywiania;
- konsekwencji zachowań a integracji w klasie;
- dopalaczy;
- cyberprzemocy;
- emocji;
- uzależnienia od Internetu i gier komputerowych;
- niebezpieczeństwa w sieci – seksualizacja i sexting.

Systematyczne upowszechnianie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli informacji na temat zagrożeń występujących w naszym społeczeństwie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów poprzez fachową literaturę tematyczną, tablicę informacyjną oraz indywidualne rozmowy i spotkania z pedagogiem szkolnym, psychologiem.

Szkoła ściśle współpracowała ze środowiskiem rodzinnym – w szczególności z rodzinami, w których występuje zagrożenie niedostosowaniem, przemocą, patologią lub uzależnieniem.

Pedagogizacja rodziców odbywała się podczas zebrań z rodzicami. Tematyka dotyczyła bezpieczeństwa w sieci i uzależnień.

Realizowano zadania wynikające z Programu Profilaktyczno – Wychowawczego.

Działalność zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa na terenie naszej szkoły realizowana była przy ścisłej współpracy:

- Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej – cykliczne spotkania grupy wsparcia dla pedagogów i psychologów, konferencje i szkolenia,
- Sądu Rejonowego,
- Komisariatu Policji,
- Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy,

Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji i innych instytucji kulturalno – oświatowych, innych instytucji specjalistycznych zajmujących się sprawami profilaktyki.

W bieżącym roku szkolnym 2020 kontynuowane będą działania wynikające z założeń Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego dotyczące:

- Diagnozy i integracji;
- Norm i reguł postępowania w klasie;
- Odpowiedzialności za postępowanie swoje i grupy. Unikanie konfliktu z prawem;
- Tworzenie i kultywowanie tradycji szkoły, miasta, regionu i państwa oraz kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i społecznych;
- Organizowanie sytuacji sprzyjających podnoszeniu wiary we własne możliwości;
- Nabywanie umiejętności prawidłowego funkcjonowania społecznego;
- Uwrażliwienie na kulturę języka;
- Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za własne zachowanie i za drugiego człowieka;
- Nasze stanowisko wobec przemocy;
- Rozwijanie postaw asertywnych oraz odpowiedzialności za własne zdrowie i bezpieczeństwo, przeciwdziałanie pojawieniu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych;
- Wprowadzanie młodzieży w świat dorosłości. Przygotowanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji osobistych młodzieży;
- Przekazywanie wiedzy na temat zagrożeń płynących z nieodpowiedniego korzystania z mediów. Uczenie odpowiedzialnego korzystania z Internetu, telefonu komórkowego i innych urządzeń;
- Wdrażanie do efektywnego wykorzystania czasu wolnego, rozwijania talentów;
- Propagowanie racjonalnego odżywiania się;
- Bezpieczne poruszanie się po drogach;
- Zapobieganie wagarowaniu;
- W bieżącym roku zostaną rozszerzone działania dotyczące tematyki bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w sieci, odpowiedzialności karnej młodzieży oraz używania środków psychoaktywnych.

Szkoła Podstawowa w Witosławiu:

W klasach I-VIII prowadzone są sukcesywnie zajęcia profilaktyczne przez pedagoga szkolnego p. Barbarę Brzezińską i terapeutę p. Arkadiusza Szczepańskiego. Dotyczą one problemów alkoholizmu, nikotynizmu, zażywania narkotyków oraz innych uzależnień: od Internetu, dopalaczy, od gier komputerowych. Realizacja tych zadań jest spójna z Programem Wychowawczo - Profilaktycznym. W szkole odbyły się zajęcia profilaktyczne dla klas I-III na temat „Odpowiedzialność karna nieletnich”. Przeprowadzono również szkoleniową radę pedagogiczną pt. „bezpieczeństwo w szkole – wsparcie uczniów z niepełnosprawnościami (w tym zaburzeniami ze spektrum autyzmu)”. Prelegentem była psycholog z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nakle n/Not.

Ponadto wychowawcy poszczególnych klas podczas spotkań z rodzicami realizują pedagogizację dotyczącą różnorodnej tematyki problemu różnorodnych uzależnień odpowiednią do grupy odbiorców. W pierwszym półroczu 2019 roku miała miejsce pedagogizacja, która była adresowana dla rodziców klas I-VIII. Tematyka: „Środki odurzające, substancje psychoaktywne – ich ujemne skutki dla zdrowia człowieka.” Prelegentami były panie mł. asp. Zofia Wrzeszcz i mgr Patrycja Machoń z PSSE w Nakle n/Not. Oprócz tego w placówce były realizowane programy edukacji antytytoniowej: oddziały przedszkolne - „Czyste powietrze wokół nas”, klasy I-III - „Nie pal przy mnie proszę”, klasy IV-VI - „Znajdź właściwe rozwiązanie”. W listopadzie 2019 roku miała miejsce prezentacja dwóch spektakli profilaktyczno - edukacyjnych. Pierwszy z nich „Niegrzeczniś” przeznaczony był dla dzieci klas młodszych i oddziałów przedszkolnych. Z kolei drugi „Niebezpieczny żart” skierowany był do uczniów klas IV- VIII. Ponadto uczniowie klas starszych byli adresatami pogadanki profilaktycznej na temat „Zachowanie zasad bezpieczeństwa w szkole i w miejscach użyteczności publicznej”. Pogadankę przeprowadzili policjanci: p. Zofia Wrzeszcz i p. Szymon Kujawa. Troje uczniów szkoły wzięło udział w Powiatowym Konkursie Wiedzy o Profilaktyce Uzależnień organizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Nakle n/Not. Pedagog szkolny systematycznie uczestniczy w różnych formach doskonalenia zawodowego, w tym w cyklicznych konferencjach dla pedagogów w Powiatowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Nakle nad Notecią. W marcu 2019 r. pedagog uczestniczyła w sympozjach na temat „Dostosowanie wymagań programowych do możliwości intelektualnych uczniów SPE” organizowanych w B-szczy. Szkoła współpracuje zarówno z Policją, jak i ze Strażą Miejską w Mroczu. Funkcjonariusze przeprowadzają na bieżąco pogadanki z uczniami na temat: "Bezpieczeństwo w ruchu drogowym", "Bezpieczeństwo zabaw ruchowych na śniegu i lodzie". Uświadamiają też wychowanków w różnych innych obszarach profilaktyki. Istnieje stały kontakt z instytucjami i specjalistami wspierającymi rozwój dziecka (PCPR w Nakle n/Not., MGOPS w Mroczu, Sąd Rodzinny w Nakle n/Not., Poradnia PPPP w Nakle n/Not.). W klasie III realizowany był przez pedagoga szkolnego międzynarodowy program zdrowia psychicznego pt. „Przyjaciele Zippiego”. W grudniu 2019 r. 50-cioro uczniów wzięło udział w akcji edukacyjnej pt. „Bezpieczeństwo ze Św. Mikołajem”, która odbyła się w B-szczy. W roku 2020 zakłada się

kontynuację i realizację w/w przedsięwzięć m. in. poprzez systematyczną pracę wychowawczą i pedagogiczną, udział w konkursach i kampaniach, prezentację filmów edukacyjnych, organizowanie przedstawień profilaktycznych.

Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kosowie:

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji w obszarze wychowania i profilaktyki wyznaczono następujące działania w profilaktyce pierwszorzędowej:

- prowadzenie psychoedukacji w zakresie zdrowia,
- zapobieganie niepowodzeniom szkolnym,
- trning umiejętności życiowych dla uczniów,
- prowadzenie profilaktyki używek,
- posiadanie i przestrzeganie statutu, regulaminów, procedur (edukacja normatywna) w sytuacjach problemowych – w przypadku ich wystąpienia.

Działania wychowawczo – profilaktyczne są prowadzone:

- w czasie godzin wychowawczych, zajęć z pedagogiem i psychologiem, wycieczek i obozów szkolnych oraz imprez, zgodnie z kalendarzem imprez szkolnych w roku szkolnym 2019/2020,
- w ramach udzielanej uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- w czasie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań,
- z wykorzystaniem programów profilaktycznych oraz zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień,
- warsztatów, zajęć integracyjnych, zajęć indywidualnych i grupowych.

Tematyka realizowanych działań:

- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych przez psychoedukację,
- pogadanki w klasach na temat przejawów agresji, przemocy i ich skutków,
- profilaktyka cyberprzemocy,
- psychoedukacja na temat ekspresji emocjonalnej,
- kształtowanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów i konfliktów,
- szybka interwencja w przypadku zaistnienia zjawiska przemocy,
- realizowanie tematyki dotyczącej odpowiedzialności uczniów za swoje czyny w świetle przepisów prawa,
- wskazanie ciekawych form spędzania czasu, m. in. szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych,
- modelowanie postaw prozdrowotnych i propagowanie zdrowego stylu życia,
- zajęcia tematyczne dotyczące zagrożeń związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od substancji psychoaktywnych,
- psychoedukacja na temat stresu i pozytywnych sposobów radzenia sobie z emocjami,
- propagowanie zasad świadomego i bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych,
- kształtowanie postawy asertywnej,
- spotkania dla rodziców z zakresu kompetencji wychowawczych i zagrożeń wynikających z ryzykownych zachowań u młodzieży,
- przestrzeganie opracowanych procedur postępowania,
- warsztaty profilaktyczne dla uczniów i spotkania ze specjalistami z obszaru prewencji i profilaktyki,
- interwencje i konsultacje dla uczniów i rodziców,
- dyżury na terenie szkoły,
- psychoedukacja na temat wartości w życiu człowieka i pozytywnych postaw,
- akcja profilaktyczna wśród uczniów: „Wiem kim jestem” – zajęcia tematyczne z uczniami,
- propagowanie zachowań prospołecznych i okazywanie szacunku do innych ludzi,
- wspieranie edukacji rówieśniczej (pomoc koleżeńska),
- propagowanie wśród uczniów noszenia schludnego stroju szkolnego i dbania o wygląd (unikanie makijażu, farbowania włosów, noszenia wyzywających ubrań),
- edukowanie na temat zagrożeń współczesnego świata, tj. terroryzm, zmiany klimatyczne,
- edukacja z zakresu udzielania pomocy osobom potrzebującym, w tym pierwszej pomocy przedmedycznej.

Oddziały przedszkolne

L.p.	Oddział	Wiek	Liczba uczniów
1	Mrocza	3 lata	9
		4 lata	18
		5 lat	20
		6 lat	48
		7 lat	3
2	Witosław	3 lata	9
		4 lata	6
		5 lat	9

		6 lat	8
		7 lat	0
3	Kosowo	3 lata	1
		4 lata	2
		5 lat	6
		6 lat	2
4	Przedszkole Miejskie w Mroczy	2,5 roku	0
		3 lata	15
		4 lata	25
		5 lat	21
		6 lat	14
5	MINI AKADEMIA	2,5 roku	2
		3 lata	16
		4 lata	7
		5 lat	20
		6 lat	5
6	RAZEM		266

Uczniowie i oddziały Szkoły Podstawowej w Mroczy

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	84	80	76	71	83	122	63	73	652
oddziały	4	4	4	3	4	7	3	4	33

w tym klasy specjalne:

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	0	0	0	4	3	2	8	4	21
oddziały	0			1			1		2

Uczniowie i oddziały Szkoły Podstawowej w Witosławiu

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	9	13	12	9	13	18	22	17	113
oddziały	1	1	1	1	1	1	1	1	8

Uczniowie i oddziały Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Kosowie

klasa	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ogółem
uczniowie	5	2	6	4	9	3	0	3	32
oddziały	1	1	1	1	1	1	0	1	7

13)Komisariat Policji w Mroczy: W 2019 r. funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Mroczy na bieżąco realizowali zaplanowane jak i doraźne zadania. Jednym z priorytetów było ujawnienie wykroczeń w miejscach publicznych o charakterze porządkowym i przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na bieżąco współpracowano z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Sądem Rejonowym.

14)Poradnia odwykowa w Nakle n/Not.: Poradnia zaczęła funkcjonować od 1 stycznia 2004 r. Zapewnia pomoc specjalistów osobom kierowanym do niej przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z całego powiatu.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020

1. **Diagnoza sytuacji w Gminie Mroczka** – pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020.
2. **Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej** - pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020.
3. **Planowanie dochodu budżetu Miasta i Gminy Mroczka z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rok budżetowy 2020.**

Art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa wysokość opłat otrzymane zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na dzień 31. 12. 2019 r. wydanych jest zezwoleń:

1) do 4,5%	24 punkty (+ 3 ogródków)
2) od 4,5% do 18%	21 punktów
3) pow. 18%	19 punktów

Wg ilości wydanych zezwoleń wg kategorii zezwolenia oraz wysokości wpływów z lat ubiegłych zakłada się, że dochód budżetu z tego tytułu w 2020 r. będzie wynosił ok. 125.000,00 tys. zł.

4. Kierunki działań na rok 2020

- 1) Finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy.
- 2) Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 3) Kontynuacja współpracy z Nakielskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień Koliber oraz BORPA w B-szczy.
- 4) Kontynuacja współpracy z MGOPS w Mroczy oraz Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.
- 5) Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjno – Interwencyjnego d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 6) Kontynuacja współpracy z Mroteckim Stowarzyszeniem „Klub Abstynenta”.
- 7) Kontynuacja współpracy z Policją i Strażą Miejską oraz innymi instytucjami w ramach profilaktyki.
- 8) Finansowanie działalności psychoterapeuty, biegłych.
- 9) Dofinansowanie do corocznych wyjazdów osób uzależnionych i współuzależnionych na centralne spotkania trzeźwościowe.
- 10) Popularyzowanie i organizowanie na bazie szkół podstawowych i gimnazjum dla dzieci i młodzieży programów i kampanii z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 11) Objęcie stałą kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod względem przestrzegania warunków i zasad sprzedaży oraz podawania napojów alkoholowych, a także prowadzonej ich reklamy.
- 12) Pomoc w dalszym organizowaniu się grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 13) Udostępnianie bazy lokalowej i materiałowej dla klubu AA i Klubu Abstynenta „Szekla”.
- 14) Pomoc w organizacji spotkań okolicznościowych i świątecznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 15) Zakup spektakli oraz filmów profilaktycznych dla Szkół Podstawowych z terenu gminy.
- 16) Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia jako element profilaktyki uzależnień.
- 17) Współfinansowanie „Szkołnego Dnia Profilaktyki i Sportu” - festyn piętnujący sięganie po używki i środki odurzające.
- 18) Finansowanie wyjazdu dzieci na kolonie z realizowanym programem profilaktycznym.
- 19) Zakup nagród i gadżetów reklamowych na akcje i konkursy związane profilaktyką uzależnień i zdrowym stylem życia.
- 20) Współorganizacja kampanii „Trzeźwy Poranek” poprzez zakup alkotestów jednorazowych.
- 21) Dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji związanych z profilaktyką uzależnień.

5. Plan wydatków budżetowych na 2020 rok na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (w planie wyszczególniono także część środków wydzieloną na realizację programu przeciwdziałania narkomanii)

Lp.	Nazwa zadania	Ogółem	Profilaktyka alkoholowa 85154	Profilaktyka narkomanii 85153
1	4110 – Składki na ubezpieczenie społeczne psychoterapeuty w punkcie konsultacyjnym	1.000,00	1.000,00	0,00
2	4170 - Wynagrodzenie psychoterapeuty, członków GKRPA, kuratorów sądowych oraz psychologa, wynagrodzenie dla biegłych sądowych	54.750,00	54.750,00	0,00
3	4430 - Różne opłaty i składki (sąd)	3.000,00	3.000,00	0,00
4	4190 – Nagrody konkursowe: - artykuły sportowe - drobny sprzęt elektroniczny - książki i gry planszowe - karnety na basen oraz bilety do kina	15.000,00 8.000,00 2.000,00 3.500,00 1.500,00	15.000,00	0,00
5	4210 - Zakup materiałów i wyposażenia: - materiały biurowe dla GKRPA - zakup kampanii profilaktycznych (<i>kampanie i materiały autorskie, typu: Zachowaj Trzeźwy Umysł, Postaw na Rodzinę, itp.</i>) - zakup materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących - zakup materiałów poglądowych na konkursy i prelekcje (<i>plakaty, prezentacje multimedialne, itp.</i>) - zakup materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w szkołach oraz podczas akcji, kampanii i festynów (<i>plakaty, ulotki, płyty DVD, itp.</i>) - zakup testów narkotykowych jednorazowych dla szkół i Policji - zakup alkotestów jednorazowych dla Policji w ramach akcji „Trzeźwy Poranek” - zakup drobnych materiałów promujących profilaktykę uzależnień i zdrowy styl życia (<i>odblaski, opaski, drobne przybory szkolne i sportowe, itp.</i>) - zakup materiałów do organizacji imprez, festynów i uroczystości związanych z profilaktyką uzależnień organizowanych przez instytucje z terenu Powiatu Nakielskiego (<i>w tym: Gmina Mroczka, Policja, DPS w Nakle, PPPP w Nakle, PCK w Nakle, WTZ w Mroczy, Feniks w Mroczy</i>) - rezerwa	23.532,54 2.000,00 4.000,00 2.500,00 2.500,00 2.500,00 1.500,00 1.500,00 3.500,00 3.000,00 532,54	20.000,00	3.532,54
6	4220 – Zakup żywności	2.000,00	2.000,00	0,00
7	4300 - Zakup usług pozostałych: - Niebieska Linia - usługa biegłego sądowego - funkcjonowanie Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień Koliber - wyjazd dzieci na kolonie - dofinansowanie wyjazdu do Częstochowy - dofinansowanie wyjazdu do Lichenia - sfinansowanie wykonania drobnych gadżetów dla dzieci i młodzieży, promujących zdrowy styl życia bez uzależnień, rozdawanych podczas akcji i kampanii (<i>odblaski, przybory szkolne, kolorowanki, itp.</i>) - sfinansowanie spektakli profilaktycznych dla szkół - dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji (<i>w tym m. in. dla GKRPA, sprzedawców napojów alkoholowych</i>) - organizacja imprez, festynów i uroczystości związanych z profilaktyką uzależnień - rezerwa	55.850,00 700,00 3.150,00 25.000,00 10.000,00 3.000,00 2.000,00 2.000,00 3.600,00 3.000,00 3.000,00 400,00	55.850,00	0,00
8	Razem – Profilaktyka uzależnień	155.132,54	151.600,00	3.532,54

Plan wydatków na realizację „Programu Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020”, w skład którego wchodzi „Program Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020” oraz „Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020”, wynosi 155.132,54 zł. Planowany dochód z tyt. wydanych na dzień 31-12-2019 r. decyzji oraz wysokości wpływów z lat ubiegłych zakłada się na kwotę 125.000,00 zł., natomiast kwota niewykorzystana w roku 2019 i przeniesiona na rok 2020 wynosi 30.132,54 zł.

W związku z powyższym, sumując kwotę środków planowanych na podstawie decyzji zachowujących ważność do dnia 31. 12. 2020 r. oraz kwotę środków niewykorzystanych w roku 2019, plan wydatków w wysokości 155.132,54 zł jest zasadny.

6. Postanowienia końcowe

- 1) Po przyjęciu „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2020” przez Radę Miejską w Mroczy Program należy przekazać realizatorowi Programu – którym zgodnie z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy, a także właściwym instytucjom i organizacjom społecznym biorącym udział w realizacji zawartych w nim zadań.
- 2) Podejmowane z zakresu profilaktyki uzależnień zadania należy promować w lokalnych mediach.
- 3) Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza składa za pośrednictwem Pełnomocnika sprawozdanie z wykonania niniejszego Programu Radzie Miejskiej w Mroczy na piśmie, po upływie roku.

7. Określenie zasad wydatkowania środków finansowych na działalność GKRPA oraz osób biorących udział w realizacji Programu w 2020 r.

- 1) Ustala się miesięczne wynagradzanie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy w roku 2020 w następującej wysokości:
 - a) dla Przewodniczącego Komisji – 470 zł (brutto) – kwota obejmuje sporządzanie wniosków o przygotowanie opinii przez biegłych oraz wniosków do sądu,
 - b) dla członków komisji – 180 zł (brutto).
- 2) Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane jest na podstawie listy obecności, proporcjonalnie do udziału w posiedzeniach, najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca, w którym odbyło się posiedzenie Komisji – przy założeniu, że miało ono miejsce do 20-tego dnia danego miesiąca. W przypadku, gdy posiedzenia ma miejsce po 20-tym dniu danego miesiąca – wypłata wynagrodzenia ma miejsce do 10-tego dnia miesiąca następnego.
- 3) Zwrot kosztów dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych osób delegowanych przez Pełnomocnika Burmistrza d/s Profilaktyki Uzależnień w celu realizacji „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2019” korzystających z publicznych środków transportu nastąpi w oparciu o stosowne rozporządzenie w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności z tytułu podróży służbowych.
- 4) W celu dokonania kontroli punktów sprzedaży alkoholu GKRPA ma prawo korzystać samochodu Straży Miejskiej, po wcześniejszym uzgodnieniu z Komendantem SM i ewentualnym pokryciu kosztów paliwa.

Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2020

1. **Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza** – pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2020.
2. **Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej** - pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2020.
3. **Planowanie dochodu budżetu Miasta i Gminy Mrocza z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rok budżetowy 2020.**

Art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa wysokość opłat otrzymane zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na dzień 31. 12. 2019 r. wydanych jest zezwoleń:

1) do 4,5%	24 punkty (+ 3 ogródki)
2) od 4,5% do 18%	21 punktów
3) pow. 18%	19 punktów

Wg ilości wydanych zezwoleń wg kategorii zezwolenia oraz wysokości wpływów z lat ubiegłych zakłada się, że dochód budżetu z tego tytułu w 2019 r. będzie wynosił ok. 125.000,00 tys. zł.

4. Kierunki działań na rok 2020

- 1) Popularyzowanie i organizowanie na bazie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży programów i kampanii z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 2) Realizowanie na bazie szkół „Programu Zapobiegania Narkomanii „Odłot” (w ramach godzin wychowawczych).
- 3) Zakup spektakli i filmów profilaktycznych dla Szkół Podstawowych z terenu gminy.
- 4) Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia jako element profilaktyki uzależnień.
- 5) Współfinansowanie „Szkołnego Dnia Profilaktyki i Sportu” - festyn piętnujący sięganie po używki i środki odurzające.
- 6) Kontynuacja współpracy z Nakielskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień Koliber oraz BORPA w B-szczy.
- 7) Zakup nagród i gadżetów reklamowych na akcje i konkursy związane profilaktyką uzależnień i zdrowym stylem życia.
- 8) Zakup testów narkotykowych jednorazowych.
- 9) Dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji związanych z profilaktyką uzależnień.

5. Plan wydatków budżetowych na 2020 rok na realizację programu przeciwdziałania narkomanii (w planie wyszczególniono także część środków wydzieloną na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych)

Lp.	Nazwa zadania	Ogółem	Profilaktyka alkoholowa 85154	Profilaktyka narkomanii 85153
1	4110 – Składki na ubezpieczenie społeczne psychoterapeuty w punkcie konsultacyjnym	1.000,00	1.000,00	0,00
2	4170 - Wynagrodzenie psychoterapeuty, członków GKRPA, kuratorów sądowych oraz psychologa, wynagrodzenie dla biegłych sądowych	54.750,00	54.750,00	0,00
3	4430 - Różne opłaty i składki (sąd)	3.000,00	3.000,00	0,00
4	4190 – Nagrody konkursowe: - artykuły sportowe 8.000,00 - drobny sprzęt elektroniczny 2.000,00 - książki i gry planszowe 3.500,00 - karnety na basen oraz bilety do kina 1.500,00	15.000,00	15.000,00	0,00
5	4210 - Zakup materiałów i wyposażenia: - materiały biurowe dla GKRPA 2.000,00 - zakup kampanii profilaktycznych (kampanie i materiały autorskie, typu: <i>Zachowaj Trzeźwy Umysł, Postaw na Rodzinę, itp.</i>) 4.000,00 - zakup materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących 2.500,00 - zakup materiałów poglądowych na konkursy i prelekcje (plakaty, prezentacje multimedialne, itp.) 2.500,00 - zakup materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w szkołach oraz podczas akcji, kampanii i festynów (plakaty, ulotki, płyty DVD, itp.) 2.500,00 - zakup testów narkotykowych jednorazowych dla szkół i Policji 1.500,00 - zakup alkotestów jednorazowych dla Policji w ramach akcji „Trzeźwy Poranek” 1.500,00 - zakup drobnych materiałów promujących profilaktykę uzależnień i zdrowy styl życia (odblaski, opaski, drobne przybory szkolne i sportowe, itp.) 3.500,00 - zakup materiałów do organizacji imprez, festynów i uroczystości związanych z profilaktyką uzależnień organizowanych przez instytucje z terenu Powiatu Nakielskiego (w tym: <i>Gmina Mroczka, Policja, DPS w Nakle, PPPP w Nakle, PCK w Nakle, WTZ w Mroczy, Feniks w Mroczy</i>) 3.000,00 - rezerwa 532,54	23.532,54	20.000,00	3.532,54
6	4220 – Zakup żywności	2.000,00	2.000,00	0,00
7	4300 - Zakup usług pozostałych: - Niebieska Linia 700,00 - usługa biegłego sądowego 3.150,00 - funkcjonowanie Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień Koliber 25.000,00 - wyjazd dzieci na kolonie 10.000,00 - dofinansowanie wyjazdu do Częstochowy 3.000,00 - dofinansowanie wyjazdu do Lichenia 2.000,00 - sfinansowanie wykonania drobnych gadżetów dla dzieci i młodzieży, promujących zdrowy styl życia bez uzależnień, rozdawanych podczas akcji i kampanii (odblaski, przybory szkolne, kolorowanki, itp.) 2.000,00 - sfinansowanie spektakli profilaktycznych dla szkół 3.600,00 - dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji (w tym m. in. dla GKRPA, sprzedawców napojów alkoholowych) 3.000,00 - organizacja imprez, festynów i uroczystości związanych z profilaktyką uzależnień 3.000,00 - rezerwa 400,00	55.850,00	55.850,00	0,00
8	Razem – Profilaktyka uzależnień	155.132,54	151.600,00	3.532,54

Plan wydatków na realizację „Programu Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020”, w skład którego wchodzi „Program Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020” oraz „Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mroczka na rok 2020”, wynosi 155.132,54 zł. Planowany dochód z tyt. wydanych na dzień 31-12-2019 r. decyzji oraz wysokości wpływów z lat ubiegłych zakłada się na kwotę 125.000,00 zł., natomiast kwota niewykorzystana w roku 2019 i przeniesiona na rok 2020 wynosi 30.132,54 zł.

W związku z powyższym, sumując kwotę środków planowanych na podstawie decyzji zachowujących ważność do dnia 31. 12. 2020 r. oraz kwotę środków niewykorzystanych w roku 2019, plan wydatków w wysokości 155.132,54 zł jest zasadny.

6. Postanowienia końcowe

- 1) Po przyjęciu „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2020” przez Radę Miejską w Mroczy Program należy przekazać realizatorowi Programu – którym zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy, a także właściwym instytucjom i organizacjom społecznym biorącym udział w realizacji zawartych w nim zadań.
- 2) Podejmowane zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii winny być promowane w lokalnych mediach.
- 3) Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza składa za pośrednictwem Pełnomocnika sprawozdanie z wykonania niniejszego Programu Radzie Miejskiej w Mroczy na piśmie, po upływie roku.